



Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies nonus et decimus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1925

De S. Thomaïde Lesbia Matriona Constantinopoli Commentarius Praevius

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72556)

A σοι τὴν ἀμοιβὴν⁶, προσβείαις τῆς παραγράφου ἢ δόξα σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ παραγίῳ πνεύματι, αὐτοῦ μητρὸς τῆς Θεοτόκου, τῶν θεοειδῶν ἀγγέλων καὶ πάντων ἁγίων, ὅτι αὐτοῦ⁸ ἐστὶν ἀμήν. AUCTORE H. D.

⁶ διατριβὴν N 6. — ⁷ τῶν add. N 2-4, 6, Q. — ⁸ αὐτῷ N 4; ὡν καὶ δεῖ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων corr. N 2. — ⁹ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων N 2; δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας N 3; ὡν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας N 4; ὡν καὶ δεῖ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων N 5, 6; δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας Q.

ἀπὸ ἀσθενείας (τὸ τοῦ Παύλου καθ' ὥραν εἰπεῖν) καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον ἐν πολέμῳ, εἰς δόξαν καὶ ἀνεσιν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ⁹ Θεοῦ ἡμῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμὴ καὶ προσκνήσις σὺν τῷ ἀνάγκῳ πατρὶ καὶ¹⁰ ζωοποιῷ πνεύματι, ὡν καὶ δεῖ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων · ἀμήν.

⁹ om. M 2. — ¹⁰ τῷ add. M 6.

DE S. THOMAÏDE LESBIA

MATRONA CONSTANTINOPOLI

COMMENTARIUS PRAEVIUS

SAEC. X

H. D.

Epitome

1. Thomaïdem Lesbiam cum Lesbia Theoctiste coniungere placet, cuius cum nulla notitia ad decessores nostros pervenisset, suo loco omissa est. E vivis enim excessit die prima ianuarii, licet eo die eius commemoratio in synaxariis inscripta non sit. Die tamen tertio solum alicuius Θεωμαΐδος nomen paucis in codicibus legitur (1), quod Thomaïdis Lesbiae esse, etsi non certum, probabile tamen videtur. Hanc genuerunt parentes diu steriles, Michael et Cale, qui mox insulam patriam relinquentes, cum jilia Constantinopolim appulerunt. Viginti quattuor annos nata, Thomaïs Stephano cuidam iungitur matrimonio, multumque a viro aspero et truculento patitur. Moritur interea Michael, mater autem saeculo valedicit, et postquam in cella angusta precibus, vigiliis et ieiuniis vacaverat, monasterio Deiparae praeficitur, prope ecclesiam Sancti Mocii sito, cui nomen erat Μικρὰ Ῥωμαίων. Thomaïs vero vitam ducit sanctissimam, iniurias et vexationes a coniuge illatas patientissime ferens, urbis ecclesias, praecipue templum Deiparae in Blachernis assidue visitans, plurimos a variis languoribus liberans. Moritur aetatis anno tricesimo octavo, deponiturque in ecclesiae monasterii Deiparae Μικρὰ Ῥωμαίων vestibulo, hoc ipsa deposcente, donec divina Providentia, ita aiebat, in me mirabilia operetur. Quadraginta autem elapsis diebus, postquam iam plurima miracula patrata erant, in ecclesiam sacrum eius corpus translatum est, ubi deinceps aegroti non pauci sanitatem receperunt.

Vitam S. Thomaïdis;

2. Vitam S. Thomaïdis nacti sumus in codice bibliothecae Nationalis Florentinae, Conventi soppresi B I, Camaldoli 1214 (=A), membraneo, saec. XIV exarato (2), qui inter varias sanctarum Vitae, fol. 49-59*, Vitam S. Thomaïdis continet, die 1 ianuarii legendam. Ita tradita est ut paucis in

locis emendatione egeat. Qui Thomaïdis Vitam scripsit sanctam se vidisse nullo loco prodit, et pauca certe praeter miracula quae in vita et post mortem patravit comperla habet. Omnia autem multis verbis enarrat, nec res ita apte disponit ut eadem hinc inde non iteret. Vitam Thomaïdis litteris mandavit regnante Romano II, seu annis 959-963. Laudat enim (c. 25) τὸν τῆς πορφύρας κλάδον, τὸν εὐθαλέστατον Ῥωμανόν. Non statim post sanctae obitum calamum sumpsit, quod vel ex eo colligitur quod narrat mulierem quandam ἀριδα iconibus ornatam supra tumulum sanctae erexisse (c. 23), ἥτις καὶ μέχρι τοῦ νῦν περισφύζεται εἰς τὸ μέγιστον ἐκείνης μνημόσνον, qua formula res non adeo recentes exprimuntur. Utinam perspicue dixisset quae de miraculis alio loco (c. 25) notat: μέχρι γὰρ καὶ δύο καὶ δέκα χρόνων οὐκ ἐπαύσατο τὰς λάσεις ἐπιτελεῖν... ἀλλὰ καὶ μέχρι καὶ σήμερον τοῖς θεομῶς ἐπικαλουμένοις αὐτὴν οὐ παύεται τὰς λάσεις ἀφρόνοις δωρεαῖς ἐπιχορηγεῖν. Haec ita interpretanda videntur ut miracula quae retulit hagiographus spatio duodecim post obitum sanctae annorum patrata fuerint; illud tamen quod postremo loco narravit non fuerit ullimum, nec sanctam omnibus eam fervide implorantibus opitulari desiisse. Haec non satis definita sunt ut de anno quo Thomaïs obiit certiores fiamus. Nullum tamen certum in Vita indicium est, longum ab illius obitu temporis spatium effluxisse, nec multum a vero recessurum putamus qui Thomaïdem primis saeculi X decenniis vixisse contenderit. Constantinopoli scripta est Vita Thomaïdis, ut tum verba ἐκ τῆσδε τῆς μεγαλοπόλεως (cc. 19, 22), tum diligens locorum census testantur.

3. Praeter Vitam Thomaïdis adducimus etiam laudationem quae inter opera Constantini Acro-

eiusdem laudatio.

(1) Synax. Eccl. CP., p. 367. — (2) Anal. Boll., t. XV, p. 406. Novemberis Tomus IV.

AUCTORE H. D. *politae* (1) *exstat, et e codice Ambrosiano H. 81 sup. (= B), fol. 66-77*, a nobis exscripta est* (2). *Ea ipsa quae narrat biographus, et eodem paene ordine, superfluis tamen plerumque rescissis, non ineleganter expressit Acropolisita, a quo proinde nihil de Thomaïde docemur quod non probe sciamus. Novum tamen est quod ultimis paene orationis* *verbis asserit, templum, in quo iacebant S. Thomaïdis reliquiae, suis temporibus, scilicet incunte saec. XIV, restauratum esse ab imperatrice quam tacito nomine vocat: τὴν δ' εὐσεβῆ τε καὶ φιλόχριστον ἄνασσαν τὴν ἐκ φιλοθείας τόνδε τὸν νεὼν ... ἀνακαινίσασαν* (3).

(1) *Supra*, p. 20. — (2) *Supra*, p. 20, cod. 1. — (3) *Laudatio*, c; 20.

I. VITA S. THOMAÏDIS

E codice bibliothecae Nationalis Florentinae Conv. sopp. B I (= A). Cf. *Comm. praev.* num. 2.

Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας καὶ θαυματουργοῦ Θωμαΐδος.

- Prov. 10, 7. 1. *Ei δὲ καὶ δικαίων μνήμην μετ' ἐγκωμίων τὰ ἱερά φησι γίνεσθαι λόγια, πῶς οὐκ ἐγκωμιαστέον τὴν τὸ θῆλυ γένος κοσμήσασαν; Prooemium. Ἐξαίρω τοῦ λόγου τὴν θεομήτορα τὴν τῶν Χερουβὶμ ὑπερηρμένην ὡς κτισμάτων πάντων ἐπέκεινα· τοίνυν ὑμνητέον ὡς ἔφην τὴν πασῶν δικαίων δικαιοτέραν, ἧς ἡ παρούσα πανήγυρις, τὴν θαυμαστὴν Θωμαΐδα, τὴν γένει καὶ βίῳ πᾶσι περίκωστον, τὴν πάσαις ἀρετῶν ἰδέαις κεκοσμημένην καὶ φωτισθεὴς ἀπαστράπτουσαν, σεμνὴν τὸ ἦθος, κοσμίαν τὸν τρόπον, κοσμιωτέραν τὸν βίον, τὴν ἀσκησιν, Θωμαΐδα τὴν τὸ γένος τοῖς τρόποις μᾶλλον κοσμήσασαν ἢ κοσμηθεῖσαν τῷ τοῦ γένους κώδει καὶ τῇ περιφανείᾳ καὶ τῇ λαμπρότητι.*
- Sanctae patriae; 2. *Ταύτην ἤνεγκε Λέσβος, νῆσος ἄλλη μακάρων (1) σχεδόν, τὴν μακαρίαν ἐκφύσασα καὶ ταύτην ἐνεγκαμένη τῷ παρόντι βίῳ μέγα τι καλὸν ἐπαινετὸν καὶ ἐράσιμον, ἔνυμψας Λεσβίδας κάλλι καὶ μεγέθει διαφερόντως ὑπερελάσασαν· ἦν σωματικαὶ καθωράϊσιν χάριτες, ἦν ἀρεταὶ περιεστοίχισαν ξύμπασαι, τὴν καὶ φύσιν τοῦ σώματος καὶ ταῖς ἀσωμάτους ἐξισωθεῖσαν δυνάμει καὶ ἀγγελικῶς βιώσασαν καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ σκότους¹ πατήσασαν καὶ μὴν καὶ τὰς ἡδονὰς ὡς ἄλλον σαρφετὸν ἐκδιώξασαν καὶ σταυρὸν ἀραμένην κατομαδὸν καὶ τῶν δεσποτικῶν καὶ θεῶν ἰχνῶν κατόπιον βαδίσασαν καὶ ὅλην ὅλον γεροντίαν Χριστοῦ, ὡς ἐκείνον διὰ παντός ἐνοπτρίζεσθαι κἀκείνον τῷ κάλλει καθάπαξ ἀλλοκεσθαι, ὡς ἐαυτὴν τῷ κόσμῳ σταυρώσασαν ἢ μᾶλλον ἐκτός αὐτοῦ γενομένην καὶ ὅλω νοῦ σχολάζουσαν τῷ πρώτῳ καὶ φανοτάτῳ φωτὶ καὶ φῶς γίνεσθαι δεύτερον, τοῦ τοιοῦτου φωτός δεχόμενον ἀπομόργματα, ἧλξῆς ἐνεγενοῦς ἐγγενέστερον βλέστημα· οἷον γὰρ φησι τὸ δένδρον, τοιοῦτος καὶ ὁ καρπός.*
- Col. 1, 13. 3. *Ταύτην ὁ φύσας πατὴρ, ἀνὴρ θεαρέστος ζῶν καὶ βίον ἔχων ἀγγελικόν, Μιχαὴλ ὀνομάζετο, τὸν τρόπον χρηστός, τὸν βίον σεμνός, τὸ φρόνημα σταθῆρός καὶ πρὸ καιροῦ πολίος, τέλεια καὶ βεβηκότα φρονῶν ἐντελεῖ τῆς ἡλικίας*
- Matth. 16, 24. 4. *Τούτους ἐφ' ἱκανὸν ὁ τῆς ἀπαυδίας ἐλόπει δεσμός, ὡς τοὺς τοῦ Κυρίου πάλαι προπάτορας ἢ τῆς ἀτεκνίας πέθη συνσφιγγεν· ἐκλόνει τούτους πικρῶς, κατέσειε θαμνῶς, τὴν ψυχὴν διεσπάρατε, διηνεκῶς τοῖς θεοῖς ναοῖς προσεδρεύοντα, παννύχιος ὑμνωδίας προσημένοντα, νέκ*
- Matth. 11, 29, 30. Isa. 6, 6. *τοῦτο διή καὶ τῇ γυναικὶ προσσητήρεε κέριον ὄνομα καὶ τοιαύτην προσηγορίαν ἐκ καλλιότητος ἔδρατο προαιρέσεως, ὅτι καὶ κατάλληλος ὁ τρόπος ἀπεφάνθη τῇ κλήσει· κἀντέθεν καὶ συνεργός ἐδόθη κατ' αὐτὸν ἡ Καλὴ τῷ εἰρημένῳ ἀνδρὶ καὶ ζεῖγος ἀπεφάνθη χριστοῦ, ζεῖγος τρισεύδαιμον καὶ μακάριον, τὸν εὐαγγελικὸν εὐτόνος ἔλκον ζυγὸν καὶ φυλάττον τὰ θεῖα θεσπίσματα. Μακάριοι τοίνυν ἄμφω κατὰ τὸν προσήτην ἐκείνῳ, οὐ τὰ χελεῖν Σαραφικὸς ἀνθραξ ἐξέφανεν ὑπερκάβαρα, ὅτι ἐν Σιών ἐσχίκασι σπέρμα καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ οἰκεῖλος. Ἄλλ' ὅπερ ἐλέγομεν οὕτω μὲν ἡ Καλὴ τὸν βίον ὁμοῦ καὶ θεάρεστος ἀνδρὶ νομίμως ὁμοτρόπῳ¹ συνέζευκτο· καὶ ἦν ὁρᾶν ἄμφω φρονούντας θαμὰ τὰ τοῦ βίου περιφρονούντας καλὰ, ὁμοιοῦντας, συμπλέοντας· πλοῦτον δὲ καὶ χρημάτων ἦσαν ἔχοντες ἱκανῶς, οὐτε πενία συνδουλοῦμενοι οὐτ' αὐ χρημάτων βάρει ἐξοιδιόμενοι ἀλλὰ τῇ μέσῃ τύχῃ προσελανόμενοι καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν τρανῆς ὡς οἶμα τεκμηρίου.*
- Matth. 7, 17, 18. parentes piissimi *sed diu sterile,*

2. — ¹ κόστους Α.

3. — ¹ ὁμοτρόπως Α.

(1) Pseudo-ZENOBII, *Cent.* III, 86, LEUTSCH-SCHNEIDEWIN, *Corpus paroem. graec.*, t. I, p. 78.

-τωο

A τωρ και μεθ' ημεραν υμνοντας τον Κεριοιον · οδδε γαρ σωματικης ηδονης ενεκα προς ομοζυγιαν ετραπησαν · οδμενον · αλλ' εφεσει παιδος αγαθοθ, της θαναμαστης φημι Θεωμαιδος, προς ην ο λογος μαλλον επελεγειται · αλλα μικρον αναμεινατο, ως αν τα της απαγγελιας οπως εχει σαφως απαγγελλειεν¹. "Επασχον οι γενναδαι τω ποθω κἀμνοντες του παιδος, ως προην οι προγονοι του εμου δεσποτου Χριστου · οιδατε παντως, ο λογος τινας ηνιξατο² · αυθυμια συνελγοντο, θρηρωδη συνεπλεκον ερηματα, οκ εληγον εκλιπαρουντες Θεον · γονυπετοιοντες, καθικετεςοντες, ολην την ημεραν πενθοντες ησαν και σκυθρωπαζοντες · οκ ειχον ο,τι και δρασειαν · επειπερ οκ ειχον το σφων αυτων παρηγοσημα, τα της Δαυτικης φδης συγχρικς ησαν επιδουτες · « Πολλαι αι μυστιγες του αματωλου, τον δε ελπιζοντα επι Κεριοιον ελεος κωκλωσει. » Ναι μεντοι και περιεκυλιωσαν ελεος και δεομενους οδδ' ελωσ παρωαστο · « Επακουσον ημων, ο Θεος ο σωτηρ ημων, η ελπις παντων περατων της γης και των εν θαλασση μακρων. »

B

Επεβλεψε τοινυν εξ οδρανου ο Κεριοις και του στεναγμου των πεπληρημενων εσηκουσε · και της απαυδιας δεσμοδς ως αλλοις τινας κλοιοδς σιδηροδς επικειμενους σφισι και περισφιγγοντας ελυνε και ηρε το δνειδος εξ αυτων, τον της απαυδιας φημι κλοιδν τον βαθον αυτοις επικειμενον · και γινεται τοις ειρημενοις εξ επαγγελιας καρποδς ωραιοδς την οην και την του ηθουδς καταστασιν · ωραιοδς ην εις δρασιν ο καρποδς, την δε πρηλην ωραιοτεροδς. "Αλλ' οσα μεν και οια της οσιας επασχον οι γονειδς στεροδμενοι, φθιασας ο λογος ηδη προδιεαφησεν.

5. "Ως γονν των παρακωλουοντων Θεοδς πολλα πολλακικς εκδυσωποδμενοδς ηκουσε και προς καιρον παλιν ιδαστο, τοτο μεν δοκιμαζων την καρτεριαν, ει μη εκκακοιεν τοις πειρασμοιδς, ει μη απαγορευοιεν, ει ανατιθεσιν το παν τω Θεω · καθαπερ οητα και πεποιηκουσιν, αμελει και τοις θειοις ναοις συγχρικς της ημερας σχολαζοντες επατικς ηνον τον Κεριοιον · και ταϊς των θεϊων γραφων αναγνωσει προσεμμενοντες προσευχη τε παννυχω και ηησεια προσκειμενοι τεκνον δοθηναι τοτοις εξελιπαρον τον Κεριοιον · τας των δικαϊων εξηλον λιταδς "Ιωακειμ και "Ανηη, των προγονων της θεομητοροδς · επαυον συγχρικς τα στεφνα, τα δεμνια τοις δακρυσιν ελονον · αλλα « τι βοατε προς με ; » παρα Κυριοιου επηκουον · αλαλητοις και γω στεναγμοιδς εβδων προς Κεριοιον · « Επακουσον ημων, ο Θεοδς ο σωτηρ ημων, η ελπις παντων των περατων της γης και των εν θαλασση μακρων · γενοδ τοις δεομενοις αυτοδς αρωγοδς · φανηθι ξενεριοθς τω βουληματι · δοδς καρπον κοιλιας τοις σοις οικεταϊς εξαιτουμενοις σε · μη απωση κενουδς οικετροδς σοι λατρας προσπιπτοντας. » Ταυτα και τοιαυτα προς Κεριοιον φασκοντες οκ ενελπιον · « Μη επιχαρειησαν ημιν οι αντιπαλοι · μη ειπωσιν ποδ εστιν ο Θεοδς αυτων · ο δε Θεοδς ημων εν τω οδρανω και εν τη γη πάντα οσα ηθελησεν

εποιησεν. » Τι γονν προς ταυτα ο των θαναμτων Θεοδς διαπραττεται ; την τοιτων δεησιν οδ παρεβλεψε, τοδς στεναγμοδς οδ παρειδεν · αλλ' εν μη των νοκτων τη θαναμασια Καλη γυναικι, τη το ηθος και τον τροπον οντως καλη, κατ' ονασ οπτανεται η παναμωμοδς παρθενοδς η δευπαρθενοδς και αυτολεξει « προς ταυτα, » φησι, « μη στυγναζε, γνυαι, μηδε δυσχερανε της ατεκνιας χαριν της σης · οδ πολδ το εν μεσω, και τεκνον θηλυ τεξειδς, πασαν αθυμιαν αποδιωκειν μελλον εκ σοδ πορωοτατω, γνυαι Καλη. » Ταυτα σχεδον επαρ ηκηκοει παρα της θεομητοροδς · και δυπνησεισα τω ταυτης ανδρι τοιαυτα που διαλεγεται · « Θειοδς ενεπνιον ηλθεν δυειροδς και δια τοτο εξηγερθην και ιδον · και ο επνοδς μου ηδδς εγενετο. » Και τα οραθεντα διηρησατο ξεμπαντα. "Αμελει και οδ μετα πολδ συλλαβοδσα τεκνον γενη κατὰ την υποσχεσιν της αυπαρθενου κωρης και θεομητοροδς · τοτω τω ονομα Θεωμαιδς · τεκνον εξ επαγγελιας αποτεχθεν, την μεν φωνην θηλυ, την δ' αρετην και την ασκησιν πολλω των αρετων αρωρικωτεροδς.

6. Μετα ταυτα τοινυν οι της οσιας γεννητοροδς Λεσβοθεν απαραντες τοις Βοσπορειοις ενφωησαν μερεσι κωκεισε διηγον επ' ικανον, ηησεια και παννυχω δεησει προσκειμενοι, τω Κυριοω χαϊροντες κατὰ τον αποστολον, εν παντι εδχαριστοδντες, θεαρεστοδς διαγοντες. Ηδξαν γονν εκεινο² και ταϊς αρεταϊς εκρατονετο, θεοσεβεια προσκειμενον και πασαις αγαθων ιδεαις κοσμοδμενον · και το κρηπτομενον κωλλοδς τω φαινομενω και εξωθεν οπεδεικνε και ταϊς σωματικαιδς ιδιοτησι τας ψυχικαιδς ενεφανει χαριταδς, ταϊς γνωριμοιδς τας αφανειδς, ταϊς εκτοδς τας εντοδς · και ην ιδειν αρωνιαν αριστην σωματικην, την πνευματικην καλλονην οπεμφαινοσαν · οδδε γαρ αρενωδς παρα των γεννητορων ετρεφετο, αλλ' εν παιδεια και συνθεσι και νοθεσια πολλη · τραφεισα δ' οδτω και παιδευθεισα κωλωδς και προς ηλικιαν πεφθακνια την περι τα εικοσι και τεσσαρα ετη παρα των αυτης γεννητορων ανδρι συζευχθηναι καταπρακωζετο, κων παρθενευειν ηθελε μαλλον και σωματικαδς ηδοναδς αρωσειν και σαρκικαδς δοξειδς καταπατειν, ως τον εαυτης ναον καθαρον και αρωπαρον³ τω καθαρω Θεω παρασθησειεν · αλλ' εδει ταυτην και παρθενιαν τηρησαι και γαμον τιμησαι, τα πασιν επαυετα και σεβασμια. Πειθαρχει τοις τοκεδοι, προς γαμον εκκλινει, στεφρω κλινει την κεφαλην, ανδρι νομιμω συζευγνεται · ο δε, Στεφανοδς την κλησιν, οδ την προαιρεσιν, οδ δίδοται συνεροδς κατ' αυτην αλλα μαχητηδς, οδ συνεριοθς αλλα μάλα πολέμιος · εδει γαρ παραπερηγναι τη αρετη την κωκλιαν και αγχιθυρειν που ταυτην κατὰ τον φάμενον (1). "Αλλ' ο γενναϊον νοδς⁴, ο φρενοδς σταθηραδς, ο γνωμηδς επαυετηδς της αυτης και παλιν ειχετο βιοτηδς · οκ εληγε δια παντοδς εδχαριστοδσα Θεω, σχολαζουσα τοις θειοις ναοιδς, τοδς πένητας περιεπουσα, τον πλοδτον κενουδσα, τα εαυτης αποδιδοδσα Θεω · "Εσκωροπισεν, εδωκε τοις πένησι, η δικαιοσνη αυτης μενει

VITA
prolem impetrant.
E
Thomaïs actate
Phil. 4, 4.
et virtutibus crescit;
1 Cor. 6, 19.
cum Stephano matrimonio iungitur.
2 Cor. 9, 9.

4. —¹ απαγγελιοιεν Α. —² ηροίξατο Α.
6. —¹ ηδξην Α. —² εκεινη Α. —³ αρωπαρον Α. —

⁴ ναός Α.

(1) GREGORIUS NAZIANZENUS : ταϊς αρεταϊς παραπερησιν αι κωκικαι (cf. STEPHANI Theol., I, V. παραπηρησιν); EUSTATHIUS MACREMBOLITES, II, 8 : αγγιθυροι ταϊς αρεταϊς αι κωκικαι και ταυταις παραπερησιν εις



VITA
Psalm.
111, 5.

εις τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· » καὶ αὐθις· « Χριστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτεῖρων καὶ κυχρῶν » ταῦτα τῆς Δαυϊτικῆς ψῆδης ὑπέφαλλε συνεχέστερον· τὸν νοῦν γὰρ ὅλον ταῖς τῶν θεῶν γραφῶν προσήρειδεν⁶ ἀναγνώσει· καὶ ταῦτα ψάλλειν οὐκ ἔληγεν· ἀλλὰ καὶ πράττειν οὐκ ἔκαμινεν· ὅλον τὸν πῆχυν ἀτράκτω προσήρειδεν· ὅσα τε περὶ τὸν ἰστὸν καὶ ὅσα ποικίλην ἔχει τὴν θφασιν, καλῶς ἔτεχνούργει καὶ τεγγήντως ἐξέφαιεν· αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐποίησαν ἔφασμα, καὶ γαστέρες πενήτων εἰς κόρον κατέφαγον· χεῖρες ἀπόρων χάριν μογροῦσαι, χεῖρες χιτωνίσκους τοῖς γυμνητέουσιν ἐξυφαίνουσαι· πόδες πρὸς τοὺς θεῖους ναοὺς προθύμως βαδίζοντες καὶ τῇ παννύχῳ στάσει προσομιλῶντες· πόδες ἐστῶτες αἰεὶ ἐν εὐθύτῃ· ὡ πόδες θαμινὰ πρὸς ὅσον κινούμενοι, πόδες ἐν παραδείσῳ βαδίζειν αἰεὶ προαιρούμενοι· πόδες τῷ ὄντι μακάριοι.

Mortuo
contige,

7. Ἐπεὶ δὲ Ἀσεβόθεν ἀπάραντες οἱ τῆς ὁσίας γεννήτορες κάκειθεν μετανάσται γεγονότες τοῖς Βοσπορείοις ἦκισαν μέρεσιν (1), εἶδε δὲ ἅρα τὸν ἀρχῆθεν τούτους συνέξιστα θανάτῳ διαιρηῆσαι πάλιν τρόποις οἷς οἶδεν αὐτὸς ὁ πάντα τὸ συμφύρον οἰκονομῶν, πρὸς τὴν μακαρίαν λήξιν ὁ τῆς μακαρίας γεννήτῳ ἀποδημεῖ· καὶ ἡ μήτηρ ἀποκρίεται μὲν τὴν τρία, συναποκρίεται δὲ καὶ τὴν βιωτικήν· τὸν μοναχικὸν ἀσπάζεται βίον, φοιτᾷ πρὸς σεμνείον, πνιγηρᾷ τινὶ κέλλῃ ἐναποκλείεται ταῖς ἀρεταῖς προστίθῃσιν ἀρετάς, προσομιλεῖν ἀπάρχηται τῷ Θεῷ, τὴν κλήνην καὶ ἑκάστην λουεῖ⁷ τοῖς δάκρυσιν, ἀργύτῳ πρόσκειται προσευχῇ, νηστεία διηρκεῖ προσεμμένει, τὸν Κύριον ἐπτάκις τῆς ἡμέρας αἰεὶ· οὕτως ἐπὶ θεμελίῳ στεροῦ καλὸν ἐπιτίθῃσιν ὄροφον· ἀσκητικῆς πολιτείας ἀντεῖχτο θέλουσα βιώσκειν ἀγγελικῶς ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὄρωσα νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν οὐκ ἔληγεν. Ἀλλὰ τὸ θυγάτριον ἀπαλοτέρας ὄν ἡλικίας τῆς ὡς ἔθος μᾶλλον ἐσχολακίας πρὸς ἀθύματα παιδικὰ καὶ τὸν τροβώδη βίον διεγνωκὸς καὶ συνεζευγμένον ἀνδρὶ πότερον ἡμέλει τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ σπουδαίου καὶ θαρσέστου κατερορθεῖν βίον καὶ κατεβλακευμένους² διέκειτο; ὁμμενον· προθυμότερον δὲ τῶν εἰρημένων ἀντεῖχτο· καὶ ἦν ὄρῳ ἐν ταῦτῳ τὸ καινότερον συνεζευγμένους· γυνὴ τις ἀνδρεία καὶ ἡρενομένη πρὸς ἀρετὴν σπεύδει καὶ τὴν φύσιν αὐτῆν ὑπερελάσαι τοῖς ὑπὲρ ἀρετῆς σπουδάσμασιν· οὕτω τὸ νικᾶν γονεῖς ὑπὲρ ἀρετῆς σπουδάσμασιν ἡγωνισμένους οὐκ ἀγενεῖς· πρὸς οὐρανὸν αἰεὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνουσα, γονυπετοῦσα, δακρύουσα, προσομιλοῦσα Θεῷ καὶ τὸν θεῖον διηρκεῖ ἀνάπτουσα ἔρωτα καὶ τὰ τῷ Θεῷ ἀρέσκοντα ὄρωσα, γυμνητέοντας ἐνδιδύσκουσα, πεπτοκῶτας ἀνιστώσα καὶ διεγειροῦσα, οὕτω πάντα κάλιον ἐκίνει (2), πάντα τρόπον ἐξήτει, πᾶσαν ἐπενόει ἐπινοίαν, δι' ὧν τὰ δεσποτικά πρὸς τὸ τέλος ἀγάγοι θεοπίσματα, κᾶν καὶ κωλύμην εἶχε τὸν Στέφανον, ὄν ὁ λόγος φθάσας ἄνωθεν ταύτην³ συνέζευσεν· ἀντέκειτο γὰρ καθάπαξ τοῖς θανμαστοῖς τῆς Θωμαῖδος θελήμασιν· ἡ μὲν γὰρ ἔσπευδε κ-

B

mater
mundo
valedicit;

Psalm.
6, 7.

Psalm.
118, 164.

eius sanc-
titioniam
Thomais
aemula-
tur.

νοῦσαι τὸν πλοῦτον τοῖς πένησιν, ὁ δὲ ἀντικει-
μένως ἐφρόνει κατὰ τις Σατανᾶ· ποσάκις ἤκονε
παρ' αὐτῆς « ἔπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· οὐ φρο-
νεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων », τοῦτο ἐκεῖνο δὲ καὶ τῷ Πέτρῳ τῷ κορυφαίῳ τῶν ἀποστόλων, τοῦ σωτηρίου πάθους ἡγοη-
κότη μυστήριον, προσεπεφώνησεν ὁ Σωτήρ, ὀπί-
σω τοῦτον βαδίζειν αὐτὸν διδάσκον σαφέστατα· ἔπαυε σιγῶς τὴν γενναίαν, διεχλεύαζεν, ἐμνη-
τήριζεν· ἀλλ' ἦν ἀμετάρρετος ὡσπερ τις πύ-
ργος σιδήρεος μὴδ' ὄλιως κατασειόμενος μῆτε
μὴν σαρακτόμενος, τὰ τοῦ εὐαγγελίου κατὰ
νοῦν λογιζομένη σιγρότερον ὀρήματα· « Μακάριοι
ἐστέ, ὅταν ὑμᾶς ὀνειδίσωσι καὶ διώξωσι καὶ
εἰπωσι πᾶν πονηρὸν ὄημα καθ' ὑμῶν ψευδόμε-
νοι ». Τίς ἅρα χωρίσσει ταύτην τῆς ἀγάτης τοῦ
Χριστοῦ; οὐ πῦρ, οὐ ἔριφος, οὐ κίνδυνος, οὐ
ὄρηματα φλήγαφα Στεφάνου φρονούντος· τὰ φλή-
γαφα.

D
Marc.
8, 33.

Math.
5, 11.

Rom.
8, 35.

Martyribus
aequiper-
anda,

8. Ἀλλὰ μοι τὰς ἀκοὰς ἀνατείνατε καὶ τῷ τῆς
ὀσιμαρτύρου θέλω βίῳ προσέχετε· οὐδὲ γὰρ
τοῦ χοροῦ τῶν μαρτύρων χωρίζαι ταύτην ὁ λό-
γος θέλει, τὴν πληγὰς οὐκ ὀλίγας λαβοῦσαν, τὴν
μαστιχθεῖσαν ἀφῶρητα διὰ τὰ δεσποτικά καὶ
θεῖα θεοπίσματα, οὐ παρὰ τὴν ἁγίαν καθορισ-
θεῖσαν, οὐ καταπέλταις κολασθεῖσαν δεινῶς,
οὐκ ἐξ ἄλλοφύλων μαστιχθεῖσαν δεινῶς (ἡ γὰρ
ἂν ἦν οὕτωσι φρονητὸν), ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἁγίου
συνέχου τυραννικῶς ἐγκυμμένου καὶ θαρσέστου
ζῆν ὄλαις χερσὶ ταύτην ἀπελογοντοῦ· ὡς γὰρ
τῷ θεῷ προσήειρεν καὶ σπουδῆν οὐ μικρὰν
εἰ μὴ καὶ τὴν μεγίστην εἶχε καθ' ἑκάστην τοῦτο
ποιεῖν, ἀποδοῦν ταύτῃ πρὸς θεῖον τέμενος γυ-
μνήτης πένης συνέκρουσε μεγίστην πενίᾳ περι-
πειρόμενος· ἀλλ' ὅρα μοι, τί διαπραττεται τὸ
οἰκεῖον ἀπαμεινύοντα ἄμφω, γυμνητεῖν διὰ
Χριστὸν, ἀμέλει καὶ πάσχει διὰ Χριστόν· καὶ
παρὰ τοῦ Στεφάνου δέχεται τὰς πληγὰς, ἵνα τοῦ
δεσποτικῶ στεφάνου τύχη παρὰ Χριστοῦ. Ἐ-
γνωστο τοῦτο τανδρὶ καὶ πληγὰς οὐκ ὀλίγας ἡ
θανμαστὴ Θωμαῖς ἔπομνε· μαστίζει ταύ-
την ἀνὴρ ἐκείνης ὁ τάλας, ἀνὴρ φρονῶν οὐ καλῶς,
ἀνὴρ μὴ ποθὼν τὸν Χριστὸν ἀλλὰ τὸν κόσμον
φιλῶν καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ στοιχῶν, παντάπασιν
ἀνέραστος¹ ὄν τοῦ καλοῦ καὶ συνόλωσ εἰπεῖν
μὴ δεχόμενος τὰ τοῦ πνεύματος ὡς ψυχικὸς τις
ἄνθρωπος, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν κοσμικὸς ἀνὴρ ἄλο-
γοις παρόμοιος κτήρει· βδελύττεται ταύτην ὁ
βδελυρὸς καὶ μὴ δρωσαν κακίαν κακίστην λο-
γίζεται· ἀποστρέφεται ταύτην ἀποστροφῆς
ἄξιος ὢν· ἡ² δὲ καὶ πάσχουσα ὁμοῦ πολλὴν
εἶχεν ἔνοιαν μὴ ἀναπεπτοκῆναι μῆτε μὴν ἐν-
δοῦναι καὶ καταρροθνύσασαι τῆς ἐπαινετῆς ἐγρα-
σίας, τῆς χρηστῆς προαιρέσεως, ἀλλ' ἐνχαρίσ-
τως ἔφερε τὰς πληγὰς ὡς μάστιγος χαιροῦσα τῷ
Χριστῷ καὶ τῶν αὐτῶν μειζῶνος ἀντεῖχτο·
ἐπληττε τὸν ἀνδρα παιομένην διὰ Χριστόν· ἔβαλλε
βαλλομένη διὰ τοὺς πένητας· ἠγάλλεν, ἔχαιεν·
« Ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχὴ μου χαιροῦσα ἐπὶ τῷ
Κυρίῳ, ἐνέδουσε γὰρ με ἱμάντιον σωτηρίου καὶ
χιτῶνα ἐφροσύνης· » τὰς γὰρ παρὰ τοῦ ἁγ-

a contige
nulla
patitur,

F
1 Cor.
2, 14.

Psalm.
34, 9.

6. — ⁵ προήρειδεν A.
7. — ¹ λουεῖν A. — ² κατεβλακευμένους A. — ³ ταύ-

την A.
8. — ¹ ἀνέραστος A. — ² ὁ A.

(1) Chalcedone eos habitasse refert CONSTANTINUS ACROPOLITA in Laudatione, c. 3. — (2) Pseu-
do-ZENOBII Cent. V, 62, LEUTSCH-SCHNEIDEWIN, Corpus paroem., t. I, p. 145.

-θέντος

A θέντος Στεφάνου πληγὰς ὡς ἱμάτιον σωτηρίου περιημιπίστοιο.

2 Tim. 4, 14; 1 Tim. 1, 20.

quae patientissimè tolerat.

9. Ὅμοιά τι πάντως ὁ λόγος νεανιεύσασθαι, τὸν μὲν σύννευον ταύτης τῷ βδελυρῷ χαλκεῖ, τὴν μακαρίαν δὲ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ τῷ θεοκλήρῳ παραβάλλον· ἔστιν ἄρα καὶ ἰσαπόστολος· καὶ ἦν ὁρᾶν τὴν πάλιν κἀνταῦθα τοῖς προσηγορευμένοις ἰσοπαλῇ· οὐκ ἔσχεν ὁλοῦς ἀνάπαυαν τοῦ τὸν Παῦλον παῖν ὁ τηλικούτος τὴν κακίαν χαλκεύς, ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνος ἔληγε κηρόττων πάλιν τὸ εὐαγγέλιον· ὑπὲρ τούτου πολλάκις καὶ τὸν Κύριον καθικέτευσε, κἀν καὶ τὸ κατὰ σκοπὸν αὐτῷ οὐ τετέλεστο· ναὶ μὴν καὶ ὁ Στέφανος οὐκ ἐπαύσατο τὴν καλὴν συνεργίαν, τὴν ἀγαθὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς ταύτης ἀφορητοῖς παῖν πληγαῖς, ἀλλ' ἔσπευδεν ἀνάσσειν φερόμεθα ταύτην, σφοδρότεροις ταῖς ὁμίαις φερόμενην πρὸς τὰ γαθόν· ἠοχαλῆν ἀναχατιζομένη θαιμνῶς τοῦ καλοῦ (καὶ πῶς γὰρ οὐ;) τῆς γνώμης οὕτως εὖ ἐχούσα, ἐωτήρην ἀνατιθεῖσα Θεῷ, κόσμον ἡγνούουσα καὶ ὅλην ὅλην προσκολλῶσα Θεῷ· ἀλλ'

B οὐκ ἐξελιπαρεῖ κατὰ Παῦλον τὸν Κύριον ὄνθηται τοῦ πειραστοῦ, ἀλλὰ προθυμότερον τοῦ θεαρέστου βίου καὶ τῆς ἀρετῆς εἶχετο, καθά τις ξυρός εἰς ἀκόνην (1) τὸν εἰρημένον ἄνδρα διακειμένη, πληγὰς οὐ λόγῳ ἤπτας οὐκ ἔργῳ φορητὰς δεχομένη· ἀλλ' ἔσπευγε ταύτας διὰ Χριστὸν ἢ τὸν Χριστὸν πρὸ ὀφθαλμῶν ἐχούσα· ὡς μαργάρους ἐκοσμεῖτο ταῖς ὀφθαλμοῖς, ὡς λίθοις πολυτιμήτοις τοῖς τραύμασι, ὡς χρυσοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐποικιλίετο· κἀντεῦθεν καὶ παρῆσθη βασιλίσσα τίς ὡσπερ περιβεβλημένη πεποικιλμένη κατέναντι τοῦ παντάναυτος· ὡς ἐνωτίοις πολυτελέσι ταῖς ὕβρεσιν ἐκεκόμετο· ἐνωταίετο τοῖς κολασμοῖς, τοῖς ἐμπαιγμοῖς ἐνηθύνετο. Ἄλλ' εἶπε μὲν οὕτω ταῦτα περὶ τὴν θαναστὴν Θωμαῖδα καὶ οὕτω παρὰ τοῦ συνεύνου ταύτης ἀπέλεγτο τῆς τῶν θείων σηκῶν προσεδρεύει καὶ φιλοπρωχέας ἀνεργαίετο·

Psalms 44, 10.

Psalms 83, 11.

Psalms 88, 15.

Miracula

παντὸς ἀγαθοῦ τρέπον κολύμην εἶχε τὸν ὄν ὁ λόγος φθάσας παρεκίεσε τῷ χαλκεῖ· καὶ τοῦ Δαβὶδ ὑπέφαλλε τὴν ὄδῃν λέγουσα «ἐξελεξάμην παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μὴ μᾶλλον ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνῶμασιν ἁμαρτωλῶν,» ὅτι ἔλεος καὶ ἀλήθεια ταύτης προσηγορευέτο καὶ τὸν πενήτων ἐπιστροφὴν ἐποιεῖτο καὶ τῆς πρὸς Θεὸν ἐμφορίας ἀντίετο· ναὶ μέντοι καὶ πάσχουσα τῆς προθυμίας οὐκ ἐνεδίδου, ἀλλ' ἐπὶ ἔπληξε τὴν προαίρεσιν· καὶ ἦν ὁρᾶν πάλιν ἐνταῦθα καινὴν· ἐκεῖνος οὐκ ἔληγε ἀνασειράζων τὴν μακαρίαν τῆς μακαριστῆς καὶ συνήθους αὐτῆς προαιρέσεώς τε καὶ πράξεως· αὐτὴ μᾶλλον ἐπληξάνε τὴν φιλόπτωχον αὐτῆς γνώμην τε καὶ διάθεσιν ἀνδριζομένη πρὸς τὰ κρείττω καὶ βελτιώτερα. Ἄλλ' ἐπὶ τὴν τῶν κατὰ μέρος τῆς μακαριστῆς Θωμαῖδος θαυμάτων διήγησιν τὸν λόγον μεταβιβάζωμεν καὶ τὰ ταύτης θαυμάσια διηγητέον ὡς δύναιται.

10. Ἀρχὴ τῶν θαυμάτων· Ἐπεὶ γὰρ προσεδρεύει τοῖς θείοις σηκοῖς ὁ λόγος ἡμῶς

10. —¹ παραπέμποσα A.

(1) Pseudo-DIOGENIANI Centuria VI, 91, 9, LEUTSCH-SCHNEIDEWIN, Corpus paroem., t. I, p. 284. — (2) De templo in Blachernis multa passim leguntur apud scriptores et in libris liturgicis. Cf. Synax. Eccl. CP., p. 1067; PREGER,

ἀνεδίδαξε κάκεισε πάντως τὰς προσεδρεύειας θαμνῶς ἐποιεῖτο, ἔθθα καὶ πάννητος ἐμφορία πρὸς Θεὸν ἐτελεῖτο, τῷ ἐν Βλαχέρνας (2) θειοτάτῳ προσεφοῖτα τῶν· διηρεκῶς περιεῖτε νύκτωρ τὴν ὅλην ὁδὸν φθᾶς ἰκετηρίου πρὸς Θεὸν ἀναπέμποσα καὶ τὴν πάναγον τοῦτον μητέρα καθικέτευουσα, πρὸς τὴν πάντιμον καὶ τὴν παναγίαν σορὸν παραπίπτουσα¹, καὶ ταύτην μετὰ δακρῶν ἐκλιπαροῦσα καὶ χάριν αἰτοῦσα παγκόσμιοι παρασκευάσαι τὸν ταύτης νιόν, ὀφιαότερον διατιθέναι καὶ βραδύνα πρὸς κάκωσιν καὶ σαββατισμὸν ἐπιθεῖναι τῆς ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων τῷ κόσμῳ κακώσεως· οὐ γὰρ ὑπὲρ ἐαυτῆς ἠντιβόλει οὐτε μὴν ἐξελιπαρεῖ τὸν Κύριον, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κοινῶ καὶ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας τε καὶ ἀπολυτρώσεως· οὐ γὰρ τὸ ἐαυτῆς ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου κατὰ τὸν ἀπόστολον ἔσπευδε· ναὶ μέντοι καὶ ἔργοις αὐτοῖς τὸ ἠνθὲν ἀπεδείκνυν· ὡς γὰρ κατὰ τὸν τόπον ἐπέστησαν τὰ πάνσεπτα τῆς πανάγου καὶ θεομήτορος εἰκονίσματα, τόπον ἐκεῖνον δεσποῦς ἐγγχωρίου εἰσέθει Ζεῦγμα καλεῖσθαι (3), αἴφνης τις ἀνέθορον ἄν-

E θρωπος ὀχλοῦμενος ὑπὸ δαίμονος· δεσπὸς τῶν ποδῶν τῆς μακαρίας προκυνιδούμενος οὕτω τραυῶς ἀνεβόα, τῆς ἀρετῆς δεικνύον τὴν δύναμιν, ἦν κεκρυμμένη εἶχε ἐπὶ πολὺ· «Ἐως πότε κρέπτετε σεαυτήν, ὦ δοῦλη Θεοῦ, καὶ οὐ τὰ ἔργα ταῦτα σαφῶς ἀνακηρύττειν ἐθέλεις; μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ διὰ σοῦ· θαυμάστοσον ἐπ' ἐμέ, Θωμαῖς, τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ· κηροχθήτω μετάνοια διὰ σοῦ καὶ ἄφεις τῶν ἐμῶν ἁμαρτημάτων ἐξ ὑπογόνου, δι' ἃ καὶ παραχωρήσει Θεοῦ κολάζομαι τήμερον· καὶ δεῖσθαι τῶν ὄντων προκυνιδούμενος ἄγιον ποδῶν, φανέρωσον σεαυτήν· δείξον ὅτι θαυμάσια μεγάλα τερατογενεῖ διὰ σοῦ ὁ τῶν θαυμασίων Θεός· ὁ ἰσχυρός ἐπ' ἐμοὶ διὰ τῆς σῆς θραυσθήτω χειρός· ὁ ὑπεραντίος συντριβήτω τῷ πλῆθει τῆς δυνάμεως· περιέσχον με ὠδίνες θανάτου, κίνδυνοι ἔδου εἰροσάν με· ἔως πότε τὴν Βριάρεω χεῖρα κατ' ἐμοῦ κινήσει τὸ δαίμονιον;» Ταῦτα διὰ τῆς Θωμαῖδος ἐπεβοῶτο πρὸς Κύριον· τῆς γοῦν ἁγίας ἐπικαμφθείσης πρὸς ἔλεον καὶ τὰς χεῖρας ἐκπετασῆς πρὸς Θεόν, ἄφ' οὗ πᾶν δώρημα τέλειον καταπέμπεται, εἰθ' οὕτως ἐλαῖον τῆς ὑπεράγνου τοῦ Λόγου μητρὸς τὰς χεῖρας ἀναλειψῆς καὶ τὸν ἠνθὲντα χριστάσης, ἦν ὁρᾶν ἐδθὸς τὸν δαιμονιῶντα τελείως ἰαθὲντα καὶ τὸν Θεὸν μεγαλύνοντα τὸν θαυμάσια μεγάλα τερατογενεῖντα, τὸν νεκρὸς ζῶοντα, τὸν δαίμονας ἐξελαῖνοντα, ὡς καὶ τοὺς παρατηγόντας ἰδόντας τὴν ταχίστην θεραπείαν τοῦ δαιμονιῶντος ἐκεῖνον ἄνδρος τῷ Θεῷ τὸν ἔμνον τραυῶς ἀναπέμπευ, ὅτι καὶ τεθανάτωται πάντως ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦτον κηρόττεται τε καὶ μεγαλύνεται διὰ τῶν ὁσίων δοῦλων αὐτοῦ, τὰ αὐτὰ τερατογενεῖντων, θαύματα, δαίμονας ἐκδιωκόντων, πᾶσαν μαλακίαν ἰομένων καὶ κωδαζόντων τὸν Κύριον.

11. Θαῦμα β. Προσθετέον τῷ λόγῳ καὶ

11. Θαῦμα β. Προσθετέον τῷ λόγῳ καὶ

11. Θαῦμα β. Προσθετέον τῷ λόγῳ καὶ

11. Θαῦμα β. Προσθετέον τῷ λόγῳ καὶ

VITA

a Thomaide dum vivit patrata.

1 Cor. 10, 24.

E

Energumenus

Psalms 114, 3.

Iac. 1, 17.

a Thomaide sanatur;

item paralyti

Scriptores originum CP., p. 361, l. v. Βλαχέρνας. — (3) Synax. Eccl. CP., pp. 291, 861; PREGER, Scriptores originum CP., pp. 141, 185, 239. Cf. Anal. Boll., t. XXXI, p. 229.

ἔτερον

VITA
Ioh. 5, 5.
et angina
laborans;

ἕτερον τῆς μακαρίας θανασιώτερον θανατοῦργημα. Ἐνδον τις τὴν οἰκῆσιν εἶχε τοῦ οὕτως ἐπιλεγόμενον τοῦ Ἀγκουρίου σερνείου (1)· τομίας δὲ ἦν· Κωνσταντίνος τοῦτ' ὄνομα· τοῦτον χρόνοις ἱκανοῖς τὰ τῆς παραλύσεως δεσμὰ συνέσφιγγεν, ἢ οὕτως εἶπω, καὶ ἔθλιβεν ὡς τὸν τριάκοντα καὶ δικτὸ παραλύοντα ἔτεσιν· ἐσώτερον δὲ καὶ τὸ τῆς κινάγκης ἐπισυνέβη δεινότητα νόσημα καὶ ἤρχε τοῦτον ἐφ' ἱκανόν· καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐθεάτο τὸν κινδόνον· μὲ γοῶν τῶν νεκτῶν ὑπνώττοντος τοῦτου, πρὸς αὐτὸν ἐπιστάς τις τοιαῦτα δημηγορῶν ἦν καὶ ὑποθήκας, αἷς χροῖ τῶν νοσημάτων ἀπαλλαγὴν ἐρῆσθαι ταχεῖαν, συνετθεῖ τε καὶ συνέπλεκεν, οὐτωσὶ φάσκων· « Εἰ θέλεις τάχιον ἀπαλλαγῆναι τοῦ παρόντος σοι κινδόνου, μηδὲν τι μελλήσας¹ εἰς τὴν μακαρίαν Θωμαίδα (προσθεῖς οὕτω καὶ τοῦνομα) στείλον ταχὺ καὶ τὸ τῶν ἁγίων αὐτῆς χειρῶν ἀπόλοιμα λαβὼν χρίσον ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ σώματος, ὃ τὸν κινδόνον ἀπειλεῖ σοι, καὶ ταχεῖαν ἐκείθεν ἐδύσεις τὴν ἰασιν. » Ταῦτα ὁ θαυμαστός ἐκεῖνος καὶ θεῖος διηγήσατο θειερός·

mulier a
daemónio
vezata

πειθετα τοῦτο ὁ ἀσθενῶν καὶ ἀνανήφας τοῦ ἔπνον τὰ τοῦ θείου σμῦπαντα διαπράττεται· καὶ στέλλει πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ χρίεται τῷ τῶν χειρῶν αὐτῆς ἀπολούματι τὴν ἐξυμψασαν τοῦ σώματος ὀλομέλειαν· καὶ παραχρῆμα τοῦ πάθους ἴαται καὶ πανταχοῦ τοῦ θαύματος τοῦτου κήρως γίνεται διαπρύσιος· δοξάζει τὸν πάντων Θεόν, μεγαλύνει τὸν τοῦς ἁγίους αὐτοῦ μεγαλύναντα.

12. Θαῦμα γ'. Ἐτι καὶ τοῦτο τοῖς εἰρημένοις προσαφηγήσομαι καινοπραπέστερον καὶ θειότερον, διεγείρον πρὸς ὕμνον Θεοῦ ξύμψασαν ἀκοῆν καὶ διάνοιαν. Ἐγένετό ποτε κατὰ τὸ εἰωθὸς ταύτη σχολαστοσύνη τοῖς θεοῖς σηκοῖς καὶ ταῖς παννύχοις ὑμνοδίας χαιρούση προσέειναι καὶ τῷ θεῖῳ τῶν Ὁδηγῶν (τῆ νῦν καλουμένη Ὁδηγητρία) σηκῷ (2)· ἔνθα καὶ περὶ πον μίαν τῶν πανσέπτων εἰκόνων τῆς θεομήτορος Ἰστατο καὶ τὰς συνήθεις ἐγάς ἐποιεῖτο· καὶ δὴ κατὰ τὸ ἔθος προσεδροούση τῷ εἰρημένῳ θεῖῳ σηκῷ, ἀφ' οὗ προῖταιτερον πρόεισιν ἢ πάνσεπτος τῆς παναμώμον κόρης εἰκῶν κατὰ τὴν τρίτην τῆς ἐβδομάδος ἡμέραν παρὰ πάντων κωδαζομένη καὶ προσκονουμένη κατὰ τὸ σῆνθες, γύναιόν τι παρὰ τινος δαιμονίου καιρὸν ἱκανὸν ἐπηρεαζόμενον ἐκπηδῆσαν καταπίπτει τοῖς ποσὶ τῆς ἁγίας Ἰσταμένης καὶ σχολαστοσύνης τῆ προσερχῆ καὶ τοιαῦτα πρὸς αὐτὴν ἀναφθέγγεται· « Ἐλέησόν με τὴν δούλην τὴν σῆν, ὡ τοῦ Θεοῦ δούλη, καὶ μὴ ἔασης ἐς τοσοῦτόν με τὸ δαιμόνιον συνιάζειν καὶ περιάγειν με τῆδε κάκεισε καθάπερ ἀνδράποδον· ἱκανὸς ὁ καιρὸς τῆς θλίψεως· οὐδέπω ἡμέρα γενήσεται σῶτειρα, ἀλλ' ἢ νῦξ τῆς δυσθυμίας πύσει με; καὶ κλονήσιν ἐθέλει μοι καὶ εἰς τὸ μετέπειτα τὸ δαιμόνιον, καὶ ὁ βοηθήσων οὐδεὶς; » Ταῦτα καὶ τοιαῦτα οὐκ ἔληγε τὸ ἔρηθον γύναιον κλανθμυρίζον ἀφόρητα, δακρῶν ὑπέρομετρα· λίαν γὰρ φίλοικτον χροῖμα γυνή· καὶ τῆς γυναικὸς κλανθμοῖς καὶ ὄνυ-

11. — ¹ μελήσας A.

(1) Ἀγκουρίον καλεῖται τὸ φροντιστήριον· Ἀγκουρίον γὰρ κλήσαν οὕτω γε τυχόν ὁ δευμάμενος εἴληχε. Ita CONSTANTINUS ACROPOLITA, in Laudatione, c. 7.

μοῖς ἐπικαμφθεῖσα ταχὺ πρὸς ἔλεον διανίσταται καὶ ἐλαίῳ ἁγίῳ χρίει τὸ γόνατον· καὶ παρενθὺς τὸ δαιμόνιον δραπετεῖται καὶ ἄφαντον γίνεται· καὶ θάμβους μεστὸν ὄραται σῦμπαν τὸ παρατυχὸν πλήθος ἐπὶ τῇ ἀθρόᾳ θεραπείᾳ τοῦ εἰρημένου γναίου· τῆς γὰρ ἁγίας ἐφήφατο καὶ ταύτην ἐξελεῖται, ὥστε τοῦ ταύτην ἐπηρεάζοντος ἠυσθῆναι δαίμονος, ὃ δῆτα καὶ γέγονεν.

13. Θαῦμα δ'. Ἐπεγέσθω τοῖνον ὁ λόγος σφοδρότερα τῇ ὀνύμῃ καὶ ἐπὶ θάτερα τῆς θαυμαστῆς Θωμαίδος τερατοουργήματα. Γόνατον τι ἀσέμνος βιοῦν καὶ ἀκολασταῖνον καθ' ἕκαστα, τοῦτο δῆτα καὶ αἰμορραγοῦν ἦν ἐξ ἔτη καὶ πλείον καὶ ταύτη τῇ νόσῳ δευῶς ἐμιστάζετο· ἀλλ' ἢ ἁγία γνοῦσα θεῶθεν ταύτης τὸ νόσημα τοιάδε πρὸς αὐτὴν ἀφηγήτο· « Εἰ θέλεις, γύναι, τῆς κατεχούσης σε ταύτης νόσου ἀπαλλαγῆναι, ἔκκορον τὸ ἐν ταῖς θείαις καὶ μεγάλας ἐροταῖς συνουσιάζειν ἀνδράσι καὶ ἄθεσμα πρᾶττειν κατὰ τὸ σῆνθες· τὸ τῷ βορβόρῳ τῶν παθῶν ἐγκαλινδεῖσθαι δίωξον πορρωτάτω. » Τούτων γοῶν ἀποσχέσθαι τοῦ γναίου ὑποσχθέντος καὶ τὴν αἰσχροπραγίαν βδελυξάμενον, τῷ συνίθει ἐλαίῳ ἢ ἁγία τὴν γυναικα χρίσασα τεθεράπευε· καὶ τὴν πληθῆ τῷ χυλοῦ πάθους ἀπύλλαξεν ὁ τῆς ἁγίας λόγος καὶ ἢ παρανεσις· καὶ ὄνυς γέγονεν ἢ πολλὰ ἔτη νοσοῦσα καὶ μηκέτι ἀμαρτάνειν ὑπέσχετο· ἠκηκόει καὶ γὰρ παρὰ τῆς ἁγίας τὸ ἀληθῶς· « Ἴδε ὄνυς γέγονας, μηκέτι ἀμαρτάνει. » Τὸ γὰρ τοῖς ἀφροδισίοις χρᾶσθαι καὶ μύρυσθαι πάθειν ἄτοπον ἐλογίζετο.

14. Θαῦμα ε'. Συνέπραττε ταῦτα καὶ τις ἑτέρα γυνή τῆς αὐτῆς ἐχομένη πολιτείας ὁμοῦ καὶ διαγωγῆς, ταῖς ἐταιρίσι φρονοῦσα σόντροχα καὶ αὐτῆ, ναί μόντοι καὶ διαπράττουσα τὰ χεῖρῳ τε καὶ ψυχοβλαβῆ καὶ τὸν βίον ὡς πλείστα κατασσωτέουσα καὶ τὰ¹ πλείω παρὰ καιρὸν ἀναλοῦσα καὶ πᾶν εἶ τι βδελυρὸν καὶ ἄκοσμον διαπράττουσα καὶ τῷ βορβόρῳ τῶν παθῶν ἐγκαλινδομένη καὶ πορνικῶς βακχεύουσα τε καὶ κασσωροῦουσα· αὐτὴ τὴν θεραπείαν τοῦ προτέρου γναίου τοῖς ὡσὶν ἔχουσα ἐναντιον τοῖς ποσὶ τῆς ἁγίας προσιπτεται καὶ θεομότεροις χροῖται τοῖς δάκροισι· προστρέχει τῆ εἰρημένη δούλῃ Χριστοῦ, τὸ πάθος ὑποδεικνύει· τὸ δὲ καρκίνος ἦν περὶ τὸν μαστόν, καὶ δεινὸς ἠνωχλεῖτο καὶ ἠσχάλλε· ναί μόντοι καὶ ἐξ ὄλης τῆς διαθέσεως ἐποιεῖ τὸ² τῆς ἐξομολογήσεως καὶ θερμοῖς ἤτειτο δακροῖς τὸν ἔλεον· καὶ τοιαῦτα παρὰ τῆς Θωμαίδος ἀκούει· « Εἰ θέλεις ὄνυς γενέσθαι, τῆς παραλόγου καὶ βορβορώδους ἀπόστηθι μίξωος, τὸ ταύτης ἔκκορον πάθος καὶ σὺζεύθηχι νομίμῳ ἀνδρὶ, καὶ τεύξῃ ταχεῖας τῆς θεραπείας. » Ταῦτα πεποιημένα πρὸς τὴν ἁγίαν ὑπέσχετο· καὶ μετὰ πολλοῦ τοῦ δέους ἐπαγγελιαμένη ποιῆσαι, τοῦ κατὰ σκοπὸν ταύτης ἐπέτοχε. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τερατοουργήματα ζῶσα καὶ βίῳ τοῦτ' ἡμέραν ἢ θεία τῷ ὄντι διήνεσε Θωμαῖς, τὰ δὲ μετὰ τὴν ταύτης ἀποδημίαν πρὸς Κόριον οἶα, ὡς θαυμαστά καὶ ἐξάσια.

14. — ¹ τὰς A. — ² ἐποιεῖτο A.

Vox ἀγγουρίον cucumerem significat. — (2) De templo τῶν Ὁδηγῶν, τῆς Ὁδηγητρίας, PREGIER, Scriptores originum CP., pp. 223, 293.



A coniuge
asperè
tractata

15. Ἀλλὰ μικρὸν ὁ λόγος ἀναμεινῶται καὶ τὰ περὶ τοῦ συζύγου ταύτης διηγήσθω¹ κατὰ λεπτόν. Ἐκάθητο τοίνυν ὁ ταύτης ἀνὴρ ὡσπερ τις βιαστικός τυραννὸς ἐπισυνάγων τὸ μεσόφρον, δηλονότι τὸ ἐπισκύνιον, ἐπόδηα τε βλέπων τὴν μακαρίαν καὶ καθειμένην ἔχον αὐτοῦ τὰς ὀφρῦς ἀγριωπὸν ἐνεδείκνυε βλέμμα καὶ βλοσυρὰν τὴν τοῦ προσώπου καταστάσιν· ἤσχαλλε παιομένη δεινῶς, ἔφερον αἰκίζομένη ἀνηλεῶς· τὰς κολάσεις ὑπέμενε γενναίῳ φρονήματι, τῆς κατὰ Θεὸν πολιτείας ἐχομένη διηκεῶς· ἀνεχαρίζετο παρὰ τοῦ εἰρημένου ἀνδρός· ταῖς προσευχαῖς ἐσχόλαζε θαμνῶς, τῷ θεαρέστῳ βίῳ προσέμενε· ἐν πᾶσι τοῖς τοῦ Θεοῦ ποιήμασι κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐμελέτα διηκεῶς, εἰ καὶ τὸ ἄλγισμα τῆς μακαρίας ἀνεκαίνιζετο, πονηρῶς ἐγκειμένου καὶ ὄλω τὴν εἰρημένην τοῦ τὰ τοιαῦτα πράττειν ἀπειλογοντος· εἰ γὰρ καὶ γαλῶ παροικοῦσα τάχα ὑποσκάζειν παρ' ἐκείνου τὸν βίον ἀνεδιδάσκετο, ἀλλ' ὀρθῶ ποδὶ βηματίζεν οὐκ ἔληγε· καὶ γὰρ ἐναντία τῷ ταύτης ἀνδρὶ τὰ δρώμενα ἐνομιζετο καὶ δαπανηρὰ ἐλογίζετο· καὶ ὡς ἀσώτως βεβόσα κατεργάσκετο καὶ ὡς τὸν βίον ἀναλοῦσα διελουδορεῖτο καὶ ἀνοβελζετο· τὸ δὲ μᾶλλον, ἔλεος ἦν κατὰ τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ θεσπίσματα ἐκκληροῦμένου ἔλεον, περὶ οὗ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς εἰρηκεν· « Ἐλεος θέλω καὶ οὐ θυσιάν· ἐὰν θυμιάμ μοι προσφύρητε, βδέλυγμά μοι ἐστίν. » Μάταιον τὸ τοιοῦτον λελόγισται ἀλλὰ καὶ κακὸς ὁ μὴ ὄρθῳ τὴν κακίαν παρὰ κακοῖς νομίζεται καὶ λογίζεται καὶ ὁ σόφρων ἡλίθιος παρ' ἀκολάστοις ἐστὶ καὶ ὁ ἀνδροεὶς παρὰ τοῖς δειλοῖς ὡς θρασῦς τις κακίζεται καὶ ἀσωτία ὑποτοπάζετο ἢ πρὸς τοὺς πένητας δόσις· καὶ γὰρ παραπειθῆσαι ταῖς ἀρεταῖς αἱ κακία καὶ εἰσὶ πως ταύταις ἀρχῆθεοι· ἦν καὶ ἀσώτως ἀνδρὸς ἀγροικία συζῶντος καὶ τῆς ναυτιλίας προστετηκότος κἀκίθειν τὰ πρὸς τροφὴν πορίζομένου καὶ τῆς μέσης τόχης ἐπαπολαύοντος, τοιοῦτόν τι συνέβαιεν· ἦν καὶ παλινουστῶν ἦν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ κατοικίαν, τὴν τῶν προσόντων αὐτῷ πραγμάτων ἀνάλωτον ἐρεθνα καὶ ἐλογίζετο λογοπραγῶν καθ' ἐκάστην, ὅποσα τοῦ σφετέρου βίον ἀναλοῦσα < ἦν > κολύειν οὐκ ἔληγε ταύτην τῆς πολλάνης ἐκφρασεως μοι πράξεως· ἦν γὰρ ὄρθῳ ὀσημέραι ταύτην ἀρθῶνως ἐπιχορηγοῦσαν τοῖς πένησι δωρεάς, γυμνητεύοντες ἐνδιδύσκουσαν, ἄκενδοτοῦντας λαμπρικοῦντας δεικνύουσαν, ὄφρανοῖς τὰ σῖτα προσνέμουσαν, τοῖς ἀπόροις πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων πόρους παρέχουσαν, ἀβροτέρας τὰς δόσεις ποιῶσαν, γυμνητεῖν διὰ Χριστὸν ἐθέλουσαν μᾶλλον ἢ τὸ γεῶδες τοῦτο καὶ πῆλινον ἐνδιδύσκεν ἐφθλίκιον, πάντα ποιῶσαν καὶ πράττουσαν πρὸς θεραπείαν Χριστοῦ. Ἀλλὰ ταύτην οὕτω διακειμένην παῖν ἀπηνῶς ὁ παράνομος σύζυγος οὐκ ἐπαέετο, δαπανηρὰν ὀνομάζων τὴν διὰ Χριστὸν γενομένην καματηρὰν· καὶ γὰρ οὐκ ὀλίγα ὑπέρ αὐτοῦ ἔκαμνε, ἀμφιενῶσα τοῦτον διὰ τῶν πενήτων ἄκενδοτοῦντα καὶ γυμνητεύοντα, ἄστερον ὄντα, πεινῶντα, διψῶντα καὶ νοσηλευόμενον· πανταχῆ τῆς ἀγορᾶς περιεφει τὰ σκοτεινὰ ψηλαφῶσα, ἐρεβδιφῶσα, ποῦ ποτε ἄρα ἐφεύροι κοιταζόμενον πένητα, μᾶλλον δ' αὐτὸν εἰπεῖν τὸν Χριστὸν, ὡς ἂν αὐτὸν δανείσῃ τὸ ὄφλημα.

15.—¹ διηγείτω Α.

16. Τοῦτο δὲ πάντως κατὰ τὸν ἀφενδῆ τοῦ Κυρίου λόγον ἐκατονταπλάσιον ἐλάβανεν ἐνταυθοῖ, ἐκεῖσε δὲ καὶ μυριοπλάσιον, πρὸς δὲ καὶ βασιλείαν οὐρανῶν, τὸ μέγιστόν τε καὶ τελεώτατον, πρὸς ἣν ἔσπευδεν ὄλω τῷ πόθῳ, πρὸς ἣν ἀνέτεινε ὄλον τὸν νοῦν, ἣν ἐπεπόθει καὶ τάχιστα ἐσπούδαζε ταύτην καταλαβεῖν, δι' ἣν ἐμαστίζετο, πληγὰς οὐ φορητὰς ὑπέδεχετο καὶ ὠτειλὰς περιέφερον· ἔθιγε τὸν κολαστὴν εἰς αὐτὴν, « τότε » φάσκουσα « μετ' οὐ πολὺ φθαρησόμενον σῶμα καὶ εἰς γῆν, ἐξ ἧς συνέστη, πάλιν ἀναλῶσαι μέλλον. » Ἀμα δὲ καὶ προφητικοῖς ἐχρᾶτο τοῖς ῥήμασι, τὸν αὐτῆς προσημαίνουσι θάνατον· ὅσον οἶπῳ γὰρ ἦδη πρὸς Κύριον ἐμελλεν ἐκδημεῖν ἢ θανατοῦ ἑθωμάς, ἢ τὸν αὐτῆς βίον τοῖς θεαρέστοις ἔργοις κοσμήσασα, ἢ λόγοις εὐαγγελικοῖς στηριζάσα ἑαυτήν, ἢ τοῖς πνευματικοῖς χαρίσμασι τὸν ἐντὸς καλλύνασα ἄνθρωπον, ἢ τὸν Χριστὸν πολλὰκις ἐφφράσασα, ἢ τὴν θεωρίαν τῆς πράξεως πανσόφως συγκεκρισασα τε καὶ μίξασα, ἢ τοῦ παρόντος βίου καταφρονήσασα, ἢ κόσμον προκρίνασα τῶν ἀρετῶν τὸν δὲ ἕσπετον τουτοῦ κόσμου μισήσασα, ἢ τὸν ἑαυτῆς ἀνδρα κοσμοφρονούντα βδελυξαμένη τῷ δὲ Χριστῷ ἠμφεθεῖσα ὡς ῥύμφη καλλίστη καὶ καλλιπάθετος κόσμον ἡγασμένη μᾶλλον τῶν ἀρετῶν ἢ τῶν ἐκ σαρκικῶν ἀμφίων τὸν μάταιον. Οὕτω τοίνυν τῆς ἀγίας ἐφ' ἱκανὸν καιρὸν ἀνιραοῖς ὅτι πολλοῖς συζητήσας, καὶ γὰρ τρισκαδέκατον ἦδη χρόνον τὰς σφοδρὰς ἐκείνας αἰκίας, τὰς ὀδονηρὰς ὠτειλὰς, τὰς ἀμέτρον ἔστεγε σμῶδιγγας¹, τὰς πληγὰς, τὸ μακάριον ἀπειλήθει τέλος καὶ πρὸς τὴν ἀγίαν καὶ ἀτελευτήτην μετέστη ζωὴν, τὸν σύμπαντα χρόνον τῆς παρόντος ζωῆς τριάκοντα καὶ ὀκτώ διανήσασα, πρώτην ἄγοντος τότε τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, ἦν καὶ πρὸς Κύριον ἐξεδόμησε· ζῶσα δὲ ἐτι παρεγγῶται τοῖς συνοῦσιν αὐτῆ μὴ θελήσει θείναι ταύτην ἐντὸς τοῦ θείου σηκοῦ, ἀλλ' ἔξωθεν περὶ τὰ προαύλια, ἄχρισ ἂν αὐτὸς ὁ πανοικτήμων Θεὸς ἐβελήσῃ τερατοργήσαι διὰ τῆς αὐτοῦ χάριτος καὶ δεῖξαι, ποῦ ἄρα ἡζὼν κείσθαι αὐτὴν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐκείνη προεβέσπιζε λέγουσα, ἑαυτὴν ταπεινοῦσα, μᾶλλον δὲ τοῖς ἄκουσιν ὑπογραμμὸν καὶ τύπον ταπεινοφροσύνης ὑποδεικνύουσα· καὶ ἦν ὄρθῳ προφητικῆν τινα χάριν καὶ ταπεινοφροσύνην ἐνθεορουμένης ἄμφω καὶ νοουμένης τοῖς τῆς μακαρίας τοιοῦσδε ῥήμασιν· ἔφασκε γὰρ οὕτως· « Ἐπὶ ἐκ τοῦ παρόντος σκήνους ἐξέλεθ' ἡ πνεῦμά μου, παρεγγῶμαι πᾶσιν ὑμῖν μὴ θελήσει καταβῆναι τὸ γεῶδες τοῦτο σωματίον τοῦ θείου ναοῦ ἐνδοθεν, ἀλλ' ἐν τοῖς προαύλιοις, ὡς εἴρηται, ἄχρισ ἂν ἢ θεῖα πρόνοια περὶ ἐμὲ τερατοργήσῃ θαυμάσια. » Τοῦτο δὲ καὶ γέγονε· καὶ τεσσαράκοντα ἡμέραι τὸν ἀριθμὸν ἦδη διεληλέθει μετὰ τὴν ταύτης ἐκδημίαν πρὸς Κύριον, καὶ θανατοποιεῖται πλείστα γεγονόσιν, τοῦ θείου ταύτης λειψάνου τὰς ἰάσεις παρεχομένου τοῖς προσιοῦσι τοῦτῳ ῥαδίως καὶ θαύματα τελοῦντος ἐξάσια· καὶ ἂ μὲν ζῶσα τετέλεκεν ὁ λόγος φθάσας ἦδη προεἴρηκε, τὰ δὲ μετὰ θάνατον ταύτης ὅποια, ὡς καινὰ καὶ θαύματος ἄξια.

17. Θάμα ζ'. Ἀνὴρ τις ἐκ τῆς τῶν Νικομηδέων χώρας ὀμώμενος καὶ ὑπὸ δαιμονίου

16.—¹ σμῶδιγγας Α.

σφοδροῦ

VITA
Matth:
19, 29.

obitum
suum prae-
nuntiat;

E

moritur

1 ianuarii.

F

Miracula

VITA σφοδρῶς ἐλαυνόμενος τῆ τῆς ἁγίας σοφῶ προσ-
 τρέχει μετὰ δεήσεων· κάκεισε παραμένει χρό-
 νον βραχὺν καὶ παρακλήσεις πεποιηκώς, ὡς
 post mortem. τοῦ ἐνοχλοῦντος αὐτῷ δαιμονίου ἀπαλλαγείη,
 ταχέως τὴν ἴασιν εἴρατο· αἱ γοῶν τῷ σεμνείῳ
 προσμένονσαι γυναῖκες σεμναὶ τὸν μοναχικὸν
 μειοῦσαι βίον τὸ παράδοξον ἰδοῦσαι τοῦ θαύ-
 ματος καὶ τοῦ ὄψματος ἀναμνησθεῖσαι τῆς
 Eneurgu- μακαρίας καὶ τὴν πρόρρησιν ταύτης θαυμάσα-
 meni σαι μετὰ τῆς προσσηκούσης τιμῆς τῷ θεῷ
 σηκῶ τὸ τῆς ἁγίας λείψανον ἐμβιβάζουσι καὶ
 τέλος διδῶσαι τῷ ταύτης παραγγέλματι.

liberantur. 18. <Θαῦμα ζ'>. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ,
 καὶ τις γυνὴ σεμνὴν μειοῦσα βίον καὶ ὄλην ἐαν-
 τὴν Θεῷ ἀναθεῖσα καὶ θεαρέστοις ἔργοις σχο-
 λάζουσα καὶ τὴν μοναδικὴν ἐκλεξαμένη διαγω-
 γὴν τὴν μᾶλλον καὶ Θεὸν καθηδύνουσαν, ὡς
 ἡσόχως βιοῦσαν καὶ Θεῷ προσαλοῦσαν καὶ
 τοῖς ἐκείνου θεοπείμασι προσεμμένονσαι, παρὰ
 δαιμονίου δεινῶς ἠνωχλεῖτο τοῦ τῷ ἡμετέρῳ
 γένει βακαίνοντος καὶ ὅμμα τούτῳ ἀρχήθεν
 B ἐπιβεβληκὸς ἐπέφθονον ἀνοσθέν τε καὶ ἐκ
 προγόνων ἡμῖν λυμανομένον· ὁ καὶ τῆ ὄρηθεί-
 ση γυναικὶ παρεισφορῆσαν ταύτην θανατώσαι κα-
 κῶς ἐπεβούλευεν, ὡς καὶ τὴν ἡμῶν προμήτορα
 ἀνατὰν πρότερον καθυπέβαλεν· αὐτὴ τοίνυν
 τῷ τῆς ἁγίας τάφῳ θερμότεροις προσιοῦσα τοῖς
 δάκρυσιν ἐκλαειν, ἠντιβόλει καὶ διὰ ταύτης
 ἐξελιπαρεῖ τὸν Κόριον ὄνσθῆραν τοῦ θλιβόντος·
 τοῦ γὰρ δαιμονίου ταύτην σπαράττοντος, ἠνιά-
 το καὶ ἡσαλλεν οἰκτρὰς τε ἠφείε φωνὰς ἐπι-
 κωματούσας πρὸς ἔλεον· « Ἐλέησόν με, δούλη
 τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ παρόντος ἀπάλλαξόν δαιμό-
 νος. » Καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς τῷ τάφῳ προσα-
 ράττονσα τὸν συνίθη ἔλεον εἴρατο καὶ τῆς δαι-
 μονικῆς ἐπιφροῆς ἀπηλλάγη καὶ διοχλήσεως.

Paralytici, 19. Θαῦμα <ι'>. Προστίθησι τοῖς εἰρη-
 μένοις ὁ λόγος καὶ ἕτερον θαυματουργήμα
 τῶν πρώην οὐδὲν ἦντοι εἰ μὴ καὶ μείζον τῷ
 μεγέθει τε καὶ τῷ ἀξιώματι. Ἄνθρωπος ἐκ τῆσδε
 τῆς μεγαλοπόλεως ὤρητος, τὴν κλήσιν Ἐδνεχια-
 νός, ἔγγιστά που τοῦ τῆς Ὁξείας θεῖου ναοῦ (1)
 κατοικῶν, ἐν ᾧ τιμᾶται πάντως ὁ τὸν οὐρανίων
 ταξιάρχης δυνάμεων πλοῦτῳ κομῶν καὶ ἀξιω-
 μάτων ὄγκῳ βελθὼν καὶ σεμνυμένος, γένει
 C λαμπρῶ κωδαινόμενος, περιπυστος ἅπασι γνω-
 ριζόμενος· οὗτος οὖν γόησιν τισὶ καὶ ἐπαυδοῖς
 ἀνδράσι κατεγοήτετο δαιμόνων συνεργία καὶ
 τῆ πρὸς τὰ χεῖρῳ πάντως ὀσπῆ καὶ οὕτω πάρε-
 τος γέγονεν· ἡσαλλε τοίνυν διὰ ταῦτα καὶ
 ἐποτηνᾶτο καὶ τὸν ἅπαντα βίον τοῖς Ἀσκληπι-
 αδαῖς κατηγάτων, τῆς σωματικῆς ὑγιείας τυχεῖν
 ἰμεριόμενος· κἂν ταύτης τεμένει προστρέχει
 καὶ ὅλον ἐαντὸν ἐπιρρίπτει τῆ θαυμαστῇ Θωμαῖ-
 δι καὶ τοιάσδε φωνὰς ἠφείε καὶ ἔλεγεν· « Ἐπί-
 σης τοῖς λοιποῖς ἐπικαλουμένοις σε καὶ ἐπ'
 ἐμὲ τὰ ἔλεή σου ἔκχεε, ἐνδείξον τὴν θερμὴν σου
 βοήθειαν, λύτρωσαί με τῆς σφοδροτάτης ταύ-

της ἀνάγκης, ἣν ὁ τύλας περικείμεαι· δεῖξον D
 τὴν πολλὴν σου συμπάθειαν εἰς ἐμὲ τὸν ἀνά-
 ξιον δούλόν σου τὸν μετὰ πολλῆς καταφυγόντα
 σοι πίστεως. » Καὶ οὕτως αὐτοῦ εὐχομένου καὶ
 θρηνοῦντος ἀπαραιρέτητα, ἡ μακαρία τὴν ἴασιν
 ἐβράβευσε, τῆς νόσου ὑψασμένη τὸν ἄνδρα τὸν
 πάρετον· καὶ ὥσπερ τὴν κλῆνην ἦρε τῶν ὀ
 Math.9, 6. παράλυτος τῆς μακροῦς ἐκείνης νόσου τὴν λύσαν
 εἴρατο, οὕτω καὶ διὰ ταύτης ὁ ὄρηθεὶς ἰάθη καὶ
 ἤλλετο· καὶ ὁ πρόην βαδίσει ὄλος μὴ δυνάμε-
 νος ταχὺ ἐκ τόπου εἰς τόπον μεταβαίνειν ὥρατο
 καὶ ἐδδρόμος κινούμενος.

20. Θαῦμα θ'. Ἄλλὰ μεταβήτω ἰ. Epileptici
 πόν ὁ λόγος καὶ εἰς ἕτερον θεοτότερον τερατούρ-
 γημα καὶ δεικνύετο τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμάσια καὶ
 μεγαλυνέτω τὴν τοῦτου δόξαν, ὡς χροί. Ἄνθρω-
 πος ἐπιληθῆς πάθει συνέχετο καὶ ὁ ποῦς σὺν
 τῆ χειρὶ ἀπρακτος ἦν· καὶ τὸ πάθος ἡ φύσις
 εἶχεν ἀνάτονον· ἡ δὲ φῆμη πανταχῆ διούσα
 ταχυντάτῳ περῶ καὶ εἰς τὰ τοῦ ὄρηθέντος ὄτα
 διὰ τάχους πεφοίτηε καὶ πρὸς τὸν τῆς ἁγίας
 οἶκον εἴλεκε τὸν ἄνδρα μὴδὲ βραχὺ τὴν μελλήσαν-
 E τα· καὶ τῆς ἰάσεως τετελεσθῆς ἐπαλινόσκει
 πρὸς τὰ οἰκεία ἄουος, ὑγιῆς καὶ τοῦ προλεχ-
 θέντος πάθους ἐλεύθερος, τὸν Θεὸν μεγαλύνων
 καὶ τῆ ἁγία ὡς λαμπρὰς τὰς χάριτας ἀνομο-
 λογῶν.

21. Θαῦμα ι'. Ἐτερος δὲ τις ἄνθρωπος τὴν
 ἀλιεντικὴν μετὶν πρὸς ἄγραν ἐπιβεβλήκει κατὰ
 τὸ ἔθος τὰ δίκτυα καὶ ἀπόλλυσι ταῦτα ἀπὸ τρι-
 κνυμίας καὶ ζήλης γαλεπῆς δισκοροπιθεῖντα·
 καὶ ἡ ζήμια τοῦ ἀνθρώπου διπλή, οὐ τῆς τῶν
 ἰχθῶν μόνον ἄγρας ἀποτηγόντι ἀλλὰ καὶ τῶν
 τῆς ἐπιστήμης ὀργάνων ὡς εἰρηται τελείαν πε-
 πονθότι ἀπόλειαν· τί οὖν; δέεται καὶ οὗτος τῆς
 μακαρίας, δάκρυσι καὶ ὀδυρμοῖς τὰ τῆς κειτη-
 ρίας συνανακίονσιν· καὶ οὐ δειμάστε τῆς ἐν-
 τεύξεως· ἐπιστάσα γὰρ ἡ μακαρία τῷ ἄλιει
 τὸν τόπον δηλοποιεῖ, καθ' ὃν ἦσαν τὰ δίκτυα
 κείμενα ἰχθῶν πλείστον καὶ μεγάλων ἀνά-
 μεστα· Ἐβδομον δὲ ἐγγωριῶς ὁ τόπος ὀνό-
 μαστο (2)· οὐδὲ καὶ γεγονός, ὡς κεχηρμάτιστο
 παρὰ τῆς ὀσίας, ἐντυγχάνει τοῖς δικτύοις πολ-
 λῆς καὶ δαυιλοῦς πεπληρωμένοις τῆς ἄγρας·
 καὶ μεθ' οὗ πλείστης τῆς ἠδονῆς καὶ εὐθυμίας F
 ἐπάνευσιν· Ἄλλ' ἐγέσθω καὶ τῶν ἐξῆς ὁ λόγος.

22. Θαῦμα <ιδ'>. Μονὴ τις ἐν τῇ μεγα-
 λοπόλει τῆδε καθίδονται, ἐν ᾗ τιμᾶται τὸ τῆς
 παναμώμον κόρης καὶ θεομήτορος ὄνομα καὶ
 διαφερόντως κωδαίνετα (ἐπικέκληται δὲ τὰ
 Μικρὰ Ῥωμαίον παρὰ τοῖς ἐγκωμιάζουσιν)
 ἐγγιστά που τοῦ ναοῦ τοῦ θαυματουργοῦ Μωκίου
 διακειμένη (3), εἴθα καὶ τὸ τῆς ἁγίας ἐνθεσο-
 ρίασαι λείψανον· ἦς τὴν ἠγουμενεῖαν ἡ κατὰ
 σάρκα μήτηρ τῆς μακαρίας καὶ θαυμαστῆς Θω-
 μαίδος ἐνεχειρισθῆ· Συνέβη γοῦν ποτε βιβλίον
 ἀπολέσαι τὰς ἐκεῖ μονασώσας· οὐ μὴ εὐρεῖσ-
 κομένον, ἐν πάσῃ ἀθυμίᾳ διετέλουν αὐτὰ τυγ-
 χάνουσαι

18. — 1 τῆ Α.
 20. — 1 θαῦμα η' Α. — 2 μεταβήτω Α. — 3 μελή-
 σαντα Α.

21. — 1 θαῦμα θ' Α.
 22. — 1 ἡ add. Α. — 2 ἐνεχειρισθῆ Α.

(1) De templo Sancti Michaelis ἐν τῇ Ὁξείᾳ, Synax. Eccl. CP., p. 387, 722, 728. Erat et eo loco ecclesia S. Iohannis Baptistae de qua passim in Miraculis S. Artemii, A. PAPAPOULOS-KERAMEUS, Varia graeca sacra (Petropolis, 1909), p. 1-79. — (2) De Hebdomi notissimo tractu superva-

caneum est disserere. Cf. Synax. Eccl. CP., p. 1078; PREGER, Scriptores originum CP., p. 362, l. v. Ἐβδομον.—(3) De ecclesia Sancti Mocii saepe mentio est tum apud scriptores tum in fastis liturgicis. Cf. Synax. Eccl. CP., p. 1138; Anal. Boll., t. XXXI, p. 225-29.

— γάνουσαι



A χάνουσαι ἤσχαλλον, ἠνώοντο δεινῶς· ἀλλ' οὐκ εἴδ' ταύτας ἢ συμπαθεστάτην καὶ φιλοικτος Θωμαίς ἐπὶ πολλὴν τῆ ἀθυμίαν κατέχεσθαι, ἀλλ' ἐπιστάσα νύκτωρ εἴρηκε πρὸς αὐτάς· « Ζήρ με γινώσκετε ἀληθῶς, ἀδελφαί, εἰ καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς τέθηγα· ἢ δὲ βίβλος ἐπὶ τὸν ἐμὸν κατακείται τάφον συντηρομένη μοι. » Ἀδίκῃ γοὺν προσέζονται τῇ σεβασμῇ σοφῶ, εὐρίσκουσιν ἐν ἀσφαλεῖ κείμενον τὸ βιβλίον κατὰ τὴν τῆς ἁγίας ἐφήρησιν καὶ βλαί χαρμονῆς καὶ θάμβους πλήρεις ἐγένοντο καὶ πρὸς εὐχαριστίαν καὶ αἶνον ἐκινούντο, Θεοῦ τοῦ θαυμαστά ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ τερατοφυγοῦντος ἐκαστοτὲ· ὧν ἐν καὶ τὸ νυκτὶ ἐρήθισμένον καὶ τοῖς προδεδιγημένοις προστεθηρόμενον.

δήλον καὶ ἀνεμίμησεν αὐτολεξεῖ οὕτως εἰποῦσα ὅτι· « Παρὰ τοῦ φιλομένου σοι Ἰωάννον κατέχευται τὸ ζητούμενον. » Ὁ δὲ ἀναμνηθεὶς καὶ ζητήσας, ταχέως τὸ οἰκεῖον ἀπέλαβε καὶ τῇ ἁγίᾳ μεγάλας τῆς περὶ αὐτὸν προμηθείας ὁμολογεῖ τὰς χάριτας.

VITA

23. <Θαῦμα ιβ'>. Γυνὴ τις ἔγγιστά ποντοῦ καλούμενον Βοὸς (1) ποιούμενη τὴν οἰκῆσιν χαλεπῶ τιμῆ¹ νοσήματι κατετρέχετο καὶ τὰ ἐντόσθια ἤλγει καὶ δξυτάταις ὀδύνας ἐβάλλετο· αὕτη τοῖνον ἀπογοῦσα πάσης ἄλλης ἐλπίδος τῇ τῆς ἁγίας πρόσεσι τιμῆ σοφῶ· καὶ μετὰ θερμοτάτης τῆς πίστεως τὴν παῶ αὐτῆς αἰτησαμένη βοήθειαν καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐγκαταρήσασα καὶ δάκρυα συχρὰ καταχέασα, ταχύτατα λαμβάνει τὴν θεραπείαν καὶ τοῦ πιέζοντος πάθους παντελῶς ἀπαλλάττεται· ἀλλὰ τσοαῖτης ἀπολειανκὸς τὸ γέναιον χάριτος, οὐδ' αὐτὸ πρὸς τὴν ἐνεργεσίαν ὤφθη ἀχάριστον οὐδὲ ψυχρὸν καὶ ἀνώνυμον ὡς εἶπειν τὴν προαίρεσιν ἀλλὰ τῇ τὰ μέγιστα χαρισμένη καὶ ἐκταιούτατα μικρὰν τινα καὶ τῇ δυνάμει σύμμετρον ἀποδοῦσα τὴν ἀμοιβήν, ἀφίδα τιὰ ἐφέπερθεν τοῦ τάφου τῆς ἁγίας ἀνήγειρε σὺν πόθῳ πολλῶ, εἰκόνον ἁγίον ἱστορίας ταύτης κατακοσμήσασα· ἦτις καὶ μέχρι τοῦ νῦν περιφύεται εἰς μέγιστον ἐκείνης μνημόσυνον· ἐκεῖ δὲ καὶ τίς ἀν καὶ παρελθεῖν δύναιτο τοῦτο² ἀξιοθαύμαστον δν μάλα καὶ χαριέστατον· οὐκ οὐκ ἡμεῖς παρελθόμεν ἀδύρηγον.

25. Θαῦμα ιδ'. Ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ ἡμᾶς ἐπιμνησθῆναι τῶν συνεόνων ταύτης παθῶν καὶ μὴ σιγήσαι ταῦτα μήτε παραδοραεῖν, ἀλλὰ τῷ παρόντι λόγῳ σαφηνίσει τε καὶ ἐρημνεῦσαι ὡς οἶόν τε, ὅποιαν τε εἰσπραξὶν εὐρατο τοῦ κακίστου καὶ φανολοτάτου βίου αὐτοῦ· καὶ γὰρ προσέκρονκέ τιμι δαίμονι τὴν ἰσχὺν χαλεπῶ καὶ ἐπ' αὐτοῦ σφοδρῶς ἔθηκεν κἀκειθεν ἠλάυνετο· καὶ τὸν τῆς ἁγίας καταλαμβάνει τάφον θρηγῶν ἀποράκλητα· καὶ πολλὰ τοῦ δαίμονος ἐκεῖσε τοῦτον σπαράξαντος καὶ μὴ θελήσαντος ἐκεῖθεν ἐξελθῆναι, τῇ δεήσει ταύτης τῆς σωτηρίας ἐπέτυχεν. Ἄλλ' ὡσπερ ἀμήχανον ψάμμον θαλάσσης ἐρενήσαι καὶ ἴζην νηὸς πορτοποροῦσης, οὕτως καὶ τῶν τῆς ἁγίας θαυμάτων διήγησιν θέσθαι λεπτομερῆ· ἀλλ' ὡσπερ ἐξ ὀνέχον τὸν λέοντα κἀκ τοῦ κρασπέδου καταλαμβάνει τις δλον τὸ ἄφρασμα (3), οὕτως κἀκ τῶν μερικῶν αὐτῆς θαυμάτων τὸ πᾶν καταλάβοι τις· μέχρι γὰρ καὶ δύο καὶ δέκα χρόνων οὐκ ἐπαύσατο τὰς ἰάσεις ἐπιτελεῖν εἰς τοὺς μετὰ πίστεως προσιόντας αὐτῇ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν· ἀλλὰ καὶ μέχρι καὶ σήμερον τοῖς θερμοῦς επικαλουμένοις αὐτὴν οὐ παύεται τὰς ἰάσεις ἀφθόνους δωρεαῖς ἐπιχορηγεῖν.

Ipsium coniugem a daemone liberat.

Ierem. 40, 23 ; Prov. 30, 19.

Accepti beneficii monumentum.

24. Θαῦμα ιε'. Ἀνὴρ τις τὸν μοναδικὸν καὶ ἄζυγα βίον παιδοθεν ἀνηρημένος καὶ τῆς θεοφιλοῦς ἐργασίας ὀλοτρόπως ἀντιποιούμενος, φ Συμῶν μὲν ἢ κλήσει, πατρὶς δὲ ἢ περιφανεστάτῃ αὐτῇ τῶν πόλεον, προσερχάδιον (2) τι ἐσχηκῶς εὐτεργον καὶ πολῆτιμον (ἐκ γὰρ κοσμίμας ἕλης διεύλαστο) ἀπώλεσε τοῦτο τοιοντοτρόπως· καὶ γὰρ ἐπὶ τινος αὐτῷ προσφιλοῦς συνέβη τοῦτο ζητηθῆναι· ὁ δὲ μὴδὲν περιεργον ἐπολογοσάμενος ἀπλή καὶ φιλικῇ προαιρέσει δίδουσιν ἐτοιμῶς τῷ φίλῳ τὸ πρὸς χρεῖαν ἐξαιτηθῆν· ἐκεῖνος δὲ λαβὼν τοῦτο καὶ οἴκαδε ἀπαγαγὼν ἠθέλησεν ἐποκοῦφαι συνεργία σατανικῇ· ὁ τοῖνον εἰρημένος θεοφιλῆς ἀνὴρ εἰς λήθην μετὰ ταῦτα τοῦ δεδομένου ἔλθων καὶ φ τοῦτο δέδοτο, οὐ μικρῶς ἠθῆμει καὶ ἠσχαλλεν· ἢ γοῦν ἁγία τῷ εἰρημένῳ κατ' ὄναυ ἐμφανισθεῖσα τοιαῦτα φησὶν· « Οἶδας, τὴν δέδοκας ὅπερ ἐκέκτησο προσερχάδιον· ἀλλ' εἰ ἐπιλέλησαι, ἀναμνήσθητι » καὶ αἶμα δὴ αὐτῇ τὸν λαβόντα παρε-

26. Ἄλλ' ὃ δόσιον συμμετοχε, δικαίων ἱσοστάσι, ἀγγέλων ἐνόμιε, μὴ παύση καθικετέουσα τὸν πανοικτιόμονα καὶ φιλάνθρωπον Κύριον ταῖς σαῖς θερμοαῖς ἱκεσίαις, περιφρονεῖν τὸν τῆς σοφῆρας κλάδον, τὸν εὐθαλέστατον Ῥωμανόν (4), τὸν ἐν φιλοχρίστοις φιλοχριστότατον ἄνακτα, τὸν πάσαις καλῶν ἰδέαις περιστραπτόντα· δίδου δὲ τοῦτω καὶ πᾶσαν φιλαρχίαν ἐθνῶν κατατροποδοῦσθαι καὶ πᾶσαν τοῦτων πανσπερμίαν τὴν μισοβάρβαρον· καὶ χάριν βραβεύεισ τοῦτω τὴν νικητήριον ὡς τῆς δικαιοσύνης ἀκριβεστάτῳ γνώμονι τε καὶ φλόκα, ὡς τῆς ἀληθείας κανόνι, ὡς τοῖς πᾶσι τὰ πάντα χρυστὰ ἐπιχορηγοῦντί τε καὶ βραβεύοντι· καὶ μὴ ἐλλήψης¹ αὐτὸν ἀγαθόνουσα, πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν βραβεύουσα· συμπαρομαρτεῖ δ' αὐτῷ νοητῶς καὶ συνέριθος γίνου ταῖς σαῖς ἱκεσίαις καὶ φλόαξ ἄρτυπος· ἀλλ' ἄγε καὶ πάντα τὸν σοι προσιόντα σκέπε καὶ φροῦρει, δίδουσα τούτοις ἐνιαυτὸν δεκτὸν καὶ εὐάρεστον, ὅτι καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πρώτῃ καὶ καλλίστῃ τῶν ἡμερῶν τὸ τοῦ βίου τέλος ἐδέξω καὶ πρὸς Κύριον ἀπεδήμησας· αὕτη δὲ ἐστὶν ἢ τῶν καλανδῶν πρωτίστη, καθ' ἣν καὶ ὁ μέγας ἐν ἀρχιερεῦσι Βασίλειος πρὸς Κύριον ἀπεδήμησε (5)· μεθ' οὐ παρεσβεύεισ ἀεὶ καὶ συμπαρείησ τῷ ἡμετέρῳ ἡγεμόνι τῷ κρατίστῳ καὶ φιλενοσεβεῖ αὐτοκρατορι· μέμνησο δὲ καὶ ἡμῶν τῶν σῶν ἀθλίων

Sanctae invocatio.

Res amissa recuperatur.

23. —¹ τι Α. —² (δ. τ.) ex coniect. ; δικαίων Α.

26. —¹ λειπησ Α.

(1) De foro Bovis, cf. Synax. Eccl. CP., p. 1067 ; PREGIER, Scriptores originum CP., p. 361, i. v. βούς ; Acta SS., Oct. t. VIII, p. 133. — (2) Προσερχάδιον gradus quidam intellegi solet seu scamnum quo genuflectentes inmituntur. Ita in Typico Irenae Augustae, P.G., t. CXXVII, p. 1049. Miraculo Novembris Tomus IV.

Ium narrat et CONSTANTINUS ACROPOLITA, Laudationis c. 18, ubi rem amissam προσερχῆς βιβλίον nuncupat.— (3) Pseudo-DIOGENIANI Cent. V, 15, LEUTSCH-SCHNEIDWIN, Corpus paroem. graec., t. I, p. 252.— (4) Romanus II, 959-963. Comm. praev. num. 3. — (5) Synax. Eccl. CP., p. 364.



VITA οἰκετῶν μικρὸν κεκοιτακῶτων εἰς τὴν σὴν δόξα σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ D
ὁμωφδίαν καὶ πρὸς τὴν τῶν θαυμάτων ἀρήγησιν, πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει αἰῶνων. Ἀμήν.

II. LAUDATIO S. THOMAÏDIS

A. CONSTANTINO ACROPOLITA

E codice Ambrosiano H. 81. sup. (= B). Cf. Comm. praev. num. 3.

Λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Θωμαῖδα.

Sanctae patria et parentes

1. Θωμαῖς ἡμῖν εἰς εὐφημίαν τανῶν πρόκει-
ται, Θωμαῖς τῶν ἐγκωμίων ὑπόθεσις, Θωμαῖς
ἐπαίνων μὲν ἡμῖν ἀφορμὴ τοῖς ἐν¹ δυνάμει τοῦ
ἀγαθοῦ καὶ μὴ πάμπαν ἐθελοκακοῦσι κακ ψυ-
χῆς τὸ κακόν² ἀποστέρουσι, τὴν δὲ περὶ τοῦ-
τό γε ἔξιν μέσοις, ἢ³ οὕτως εἶποιμι τὴν προαί-
ρεσιν, μεγίστη πρὸς ἀρετὴν παράκλησις· φαίην
δ' ἂν καὶ τοῖς ἄλλως διακειμένοις· οὐ γὰρ μι-
κρὸν καὶ τὸ ὀπωσοῦν τοῦ κακοῦ διαστήναι καὶ
πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὀπωσθήποτε ἀποκλίνει· ὅπερ
ἐργάζεσθαι βίῳ θεοφιλῶν τε καὶ φιλοθέων ἔχου-
σιν ἰστοροῦμενοι. Θωμαῖς ἢ τὴν τέχνην μὲν τα-
πεινή, τὴν δ' ἀρετὴν ὑψηλή· ἤνεγκε μὲν γὰρ
ταύτην ἢ νῆσος Λέσβος· πατρῶσι δ' ἐχρήσατο
τῶν οὐκ ἄγαν ἐπιφανῶν, οὐδὲ τῶν ἐνροούτων
τοῖς ἐνταῦθα, σεμνῶ δὲ βίῳ διαπρεπέσι κἀντεῦ-
θεν ἐπισήμοις³ ὡς τὰ πολλά· ὀνόματα τοῦτοι
Μιχαὴλ καὶ Καλὴ τὰ κέρια· συζυγία τῷ ὄντι
καλλίστη τε καὶ θεάρεστος, ἀλλήλοισ βίον τε
σπουδαῖον καὶ πολιτείας ἢ οὕτω φαίην ἀγγε-
λικῆς δεξιῶν συνεργοὶ καὶ συνέρθιοι· καὶ τις
ἂν ἰδὼν ἐκεῖνος βοηθῶν κατ' αὐτῶν τῷ ἀνδρὶ
δεδοσθαι τὴν σύνενοιον ἔφησε, τὸν δ' αὖ γε σύ-
1 Cor. 11, 3. ζυγον κεφαλὴν πλήρη συνέσεως καὶ παντοίοις
κατάκομον ἀγαθοῖς καλλίστω προσηροῦσθαι τῷ
σώματι· τὰ ἀναγκαῖα μόνον ζητοῦντες, ἅπαν δὲ
περιττὸν διαπτύοντες· τὸ «πλοῦτον καὶ πε-
νίαν μὴ δῶς ἡμῖν, Κύριε» οὐδ' εὐχῆς ἴσως τι-
θέμενοι, δι' ἔργον δὲ ἐκπεραίνοντες· ἡγάπων
γὰρ αὐταρκεία καὶ τὸν δίκαιον βίον ἠσπάζοντο,
ὄν δὴ βίον ἀμέτοχον πλοῦτου μεμαστέρηκεν
ἢ γραφή, πλοῦτον ἄσολον ἐν ὑστέρω προξενού-
ντα καὶ ἀδιάπτωτον· οὐπερ ἐρῶντες ἦσαν, οὐπερ
ἐφίετο.

Gen. 2, 20.

1 Cor. 11, 3.

Prov. 30, 8.

qui filiam a Deo impetrant,

2. Οὐκ ὀλίγους οὕτω συνδιέζησαν χρόνους,
τἄλλα μὲν καλῶς ἔχοντες, ἐνὸς δ' ὁ τοῖς ἐν συ-
ζυγίᾳ τὸ περισπούδαστον, καὶ μάλιστα τοῖς τὸν
σεμνότερον ἀσπαζομένοις γάμον, στεροῦμενοι· οὐ
γὰρ ἐτέκνωσαν οὐδ' ἔσχον ἐξ αὐτῶν διάδοχον·
τῷτοι καὶ λιπαροῦντες ἦσαν Θεὸν καὶ τὴν θεο-
μίτῳρα, μὴ ἀνομήτους τοῖς ἐς νέωτα καὶ μετ'
αὐτοῦς οἰχέσθαι, ἀλλὰ τι καὶ αὐτοῦς τῆ φύσει
δοῦναι καὶ τεκεῖν ἔμπαιιν ὡς ἐλογεῦθησαν ἢ
μᾶλλον Θεῷ καρποφορήσαι καὶ τινά πως ἀπα-
χὴν τοῦ σφῶν γάμον προσενεγκεῖν· τί γοῦν οὐκ
ἔδρων; τί περ οὐκ ἔπασχον; ἕως τῆς αὐτῶν

δείσεως ὁ Θεὸς ἐπήκουσε καὶ καρπὸν κοιλίας
παρέσχετο θαυμάσιον οἶον, τὴν λαμπρὰν ταν-
την Θωμαῖδα· ἦν δὴ καὶ ἐπόθον πόθῳ καὶ
συλλαβόντες καὶ ὠδινῆσαντες καὶ τοῦ πόθου
προσαζίαν ἔτρεφον, μονογενῆ τε ὄσαν καὶ ἀσ-
τεῖαν ἄλλως ἐξ αὐτῆς φάναι γενέσεως. Ἄλλ' οὐκ
οὐδ' ὅπως τὸ πρὸς ἐγκώμιον μείζον παρέλιπον,
εἶπερ μέγιστον εἰς εὐφημίας ὑπόθεσιν τὸ τὴν
τεκοῦσαν τὴν Θεοτόκον ἰδεῖν, τὸ παρ' ἐκεῖνης
αὐτῆς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ τόκου λαβεῖν καὶ τὸν
τόκον ὁποῖος ἔσται ἀναμαθεῖν· τί τοίνυν ὥρας
πέρι πλεῖον λέγειν; ἢ τί χεῖρ γράφειν τὴν ἐξ
ἐπαγγελίας γεννηθεῖσαν τῆς θεομήτορος ὅπως
εἶδους εἶχεν, οἷα τὸ ἦθος ἐτόγγχανεν; ἀλλ' ἐπει-
δὴ καὶ ὦραν ἐφθάκει γάμον, κατάλληλον ὡς
ῶθήθησαν τὸν νυμφίον οἱ γεγεννηκότες εὐρηκό-
τες συνάπτουσαν, ἀκουσαν μὲν καὶ τὰ πολλὰ
δυσανασχετοῦσαν, γονέων δ' ὁμοῦ ὑποκλίναςαν
ἐντολῇ καὶ προσηκόντων βίᾳ καθοπαχθεῖσαν·
καὶ ὁ χρόνος, ἐφ' ὅσον τὰ τῆς παρθενίας αὐτῆ
παρτέτατο, ὅποια τὰ κατὰ γνώμην αὐτῆ καὶ
ὡς παρὰ γνώμην ὁ γάμος ἦν, βεβαιοί· ἔτη γὰρ
γεγονῆτα τέτταρα πρὸς τοῖς εἰκοσιν ἦν· καὶ
τότε δήπου συνέζευκται ἢ μᾶλλον εἶπειν ξυνεύ-
νω πρὸς τὸν γεγεννηκῶτων ἐκδέδοται.

quam in matrimonium collocant.

3. Οὕτως δὲ ἦν τὰ μὲν ἐκτός καὶ ὅσα πρὸς τὸ
φανόμενον ἦκει καὶ πάνν λιαν τῇ μακαρίᾳ κα-
τάλληλος, τὰ δ' ἐντός ἀνεμφής τις ὡς ἀληθῶς
καὶ ἀντίθετος, ἀπεικῶς ἐς τὸ παντελές καὶ
ὄλοσχερῶς ἀντικαθιστάμενος. Καὶ ὁ λόγος τοῖς
ἐφεξῆς γνωριεῖ· ὡς γὰρ δὴ τῆς Λέσβου ἀπῆραν
καὶ παρὰ τὴν ἀντιπέρας τῆς Κωνσταντίνου Χαλ-
κηδόνα (1) γενόμενοι ὦκῃσαν πατέρες τε καὶ
θυγάτηρ καὶ ὁ ἐπὶ τῆ θυγατρὶ κηδεστής καὶ γε
ὁ τῆς μακαρίας πατῆρ τὸ κοινὸν ἀπέτισεν ὄφλη-
μα, ἢ μὲν γενναμένη κατὰ μοναχὰς τὴν τοῖχα
παραντὰ κείρεται καὶ τὸν θεϊότερον βίον ἀσπάζε-
ται· ὄθεν καὶ παρὰ τινι τῶν σεμνέων γενομένη
οἰκίσκῳ φέρουσα ζοφώδει καὶ ἀφεγγεῖ εἰατὴν
καθεῖργονσι, μόνῳ Θεῷ προσανέχουσα καὶ τοῦ-
τω διὰ παντός ἐντυγχάνουσα· ἢ δὲ γε μακαρία
Θωμαῖς συνῶκει μὲν τῷ ἀνδρὶ, ἀπαξ τοῖς γο-
νεῦσι γενομένη πειθῆνιος, συνῆν δὲ μᾶλλον Θεῷ
ἐσχῆς τε σχολάζουσα καὶ νηστείας εἰατὴν κα-
τατήκουσα, οὐχ ἐπίταξις μόνον τῆς ἡμέρας τὸν
δημιουργὸν αἰνοῦσα Θεὸν ἀλλὰ διὰ παντός
προσευχομένη καὶ διηρηκῶς ἰλεουμένη τὸν Κό-
ριον, πένησι τὸν βίον μερίζουμένη ἢ μᾶλλον ἀφει-

Mater monasticam vitam amplectitur.

Psalms. 118, 164.

1. —¹ δ' ἐν B. —² καλὸν B. —³ ἴτα B, exspectes διαπρεπῶν... ἐπισήμων.

(1) Thomaïdis parentes Chalcedone habitasse non legitur in eius Vita (cc. 6, 7 : ἐν Βοσπορείοις μέρεσιν). Cf. supra, pp. 235-36.

A δὼς ἐξαντιλοῦσα καὶ μεγαλοφύχως ἄγαν σκορπιζούσα· ἀλλ' ἐντεθῆεν τῇ γενναίᾳ τὰ σκάμματα, ἐντεθῆεν οἱ ἄθλοι, ἐντεθῆεν τῶν κατ' ἀρετὴν ἀγώνων τὰ ἔπαθλα· ὡς γὰρ δὴ καὶ ἐφθήμεν εἰπόντες, ἐναντίως παντάπασιν ἔχον ὁ ξένεινος ἦν· ὅσον γὰρ ταύτῃ τῆς κατὰ Θεὸν προσῆν ἑλευθεριότητος, τοσοῦτον ἐκείνῳ φειδωλίας τε καὶ μικροφυχίας ἐπῆν· καὶ ὅσον ἐκείνη τῶν ἐν οὐρανῷ καὶ θεῶν ἐφέριτο, τοσοῦτον οὗτος τῶν ἐν γῆ καὶ ὕλων ὑποκρίετο.

4. Ἦν οὖν ὁ ἀγὼν τῇ μακαρίᾳ πρὸς τὸν ἄνδρα περὶ κτήσεώς τε καὶ ἀποκτήσεως, ἢ μᾶλλον καὶ ἀμφοῖν περὶ κτήσεως, πλὴν διαφόρου τῆς κτήσεως καὶ ὡς ἀληθῶς διεστηκούς κατὰ διάμετρον· ἢ μὲν γὰρ τοῦ κρείττονος ἐφιεμένη πλοῦτον πάντ' ἐν οὐρανῷ ἠσσανοῖεν ἐσποδοῦσαν, ὅπου γε οὔτε σῆς οὔτε βοδῆς ἀφανίζων οὔτε κλέπται διορῶσοντες ἢ σπαράσσοντες, ὡς ἡ αὐτοαλήθεια Χριστὸς μεμαρτύρηκεν, ὁ δ' αὖ τοῦναντίον πάντα παρ' ἐαυτοῦ συνάγειν καὶ ὑπὸ γῆν τίθεναι καὶ παρακατέχειν ἐν ἀφανεί. Τί τὸ ἐντεθῆεν; ἐκμαίνεται ὁ ἀνὴρ καὶ οὐχ ὅτι τῆς ἀδράς μεταδόσεως (πρὶν γὰρ ἢ κατακλείσαι τουτονὶ τὰ προσόντα, τὸ παρενορκύμενον ἅπαν ἀφειδέστερον ἦν χορηγοῦσα τοῖς θεομένοις), ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν σμικροτάτων, ἁπλοῦς τρέφους τυχόν ἢ καὶ παλαιῶς ἐσθῆτος, δίκην ἀπατεῖν ἤθελεν· ὅθεν καὶ ἀνηλεῶς ἐροῦσι πρὸς βάλλων κατὰ τοῦ στόματος, κοινυλίζων τὰς παρειάς, λῆγους ξανθὸν τὰ πόδα, λὰ κατὰ λαγόνων τόπων καὶ μηρῶν καθάπας μέλους φειδόμενος, τὸ τῶν μεμνημένων ἀντικρὺς πάσχων, τὰς ἰδίας σόφρας διασπαράττων ὁ μέλεος. Ἄλλ' ἐνίκα τοῦτον ἡ μακαρία τοσαῦτὰ τε πάσχουσα καὶ οὐδὲν ὅτι τῶν ἀνὰ χεῖρα μὴ προιεμένη τοῖς πένησιν ἢ τῶν ὅλως παρενορκυμένων τῷ κίβωτιῳ καὶ τῷ οἰκίματι· ἀλλ' ἵνα τὰ πολλὰ παρῶ, τοῦτο μόνον πρὸς ὑμᾶς διηγήσομαι· πᾶσαν μὲν δεσποτικὴν ἐντολήν ἀκριβῶς πλήρουν ἤθελεν· ἀμέλει τοι καὶ λίαν ἐξεπλήρου καλῶς, ἔμνοις τὸ θεῶν γεναιόρουσα, πένησιν ὡς ἔφην τὰ προσόντα μερίζουσα, νηστείας ἐαυτὴν κατατήκουσα, πάντας ἀγαπῶσα καὶ χῶραν μηδεὶ σκανδάλου παρέχουσα, ὅτι μὴ τῷ συζύγῳ ἐξ ἐναντίας ταύτῃ πρὸς τὴν τῶν ἐντολῶν φυλακὴν ἔχοντι.

5. Ἦν οὖν διὰ σπουδῆς τῇ θεῖᾳ Θεωμαῖδι καὶ ἡ παρὰ τοὺς θεῖους νεὼς ἀριεῖς· καὶ δὴ ποτε ἀπιούσῃ πένης συνητήκει ὅποιασδήποτε χορηγῶν περιβολῆς· οὐδὲν γὰρ ὅτι καὶ περιέκειτο τῶν ὄσα ἐξ ἀνάγκης ἄνθρωποι περιβάλλονται, ἀλλ' ἅπαν τὸ ὑπὲρ τὴν ὄσφιν ὡς ἐκ μήτρας προῆλθεν ἐδείκνυε· τί τοῖνον ἡ μακαρία; οὐ τὴν τοῦ λεῶ παρὰ τὸ θεῶν τέμενος αἰσχυνθεῖσα συνάθροισιν, οὐ πτοηθεῖσα τὸν ἐπὶ τούτοις ἀπηνέστερον θηρὸς ἐπιπίκτοντα σύννευον, τὴν γλαμῦδα παρενθὺς περιδίδεται καὶ τὸν γυμνήτην ἀμφιέννυσι πένητα· ἀλλ' ὅστω φθαίη τὴν οἰκίαν εἰσοῦσα, καὶ τὰ ἔσχατα ὡσπερ πρὸς αὐτῆς ὁ συζύγος πεπονηθὼς « ἵνα τί (φῆσι), κάκιστον γύναιον, ὅττω μου τὸν βίον ἐκκενοῖς κάκιστα τηράλλως; σκορπιζούσα καὶ διακενῆς δαπανούσα; ἀλλ' ὅδ' ἡ χαίρεισαι ταῦτα ποιοῦσα, ἀλλὰ κακῆ κακῶς ἀπλή. » Καὶ ἄμα λέγων ἄβδους κατὰ γῆς

et piis operibus vacat.
 Matth. 21, 41.

βαλὼν ἔπαιεν, ἕως ἡμυθῆτα διέθρην, ἕως τὰ τῆς λύτης ἐξέπλεσεν, ἕως ὁ τέως ἀκορέτος βασάνων ἔχον τῶν κατ' αὐτῆς τὰ κατὰ θυμὸν ἐκτέλεσας κεκόρεστο. Ποῖα λοιπὸν τῶν θεῶν ἐκείνων καὶ παλαιῶν γενναίων, τὴν μακαρίαν ταυτηρὶ παραβάλοι; τις; Σωσάνη πάντως τῇ τρόπῳ ἔτερον πειρασθείση, πλὴν ὅτι ὁ μὲν καιρὸς ἐκείνη τοῦ πειρασμοῦ μέτριος, βίος δὲ ὄλος ταύτῃ σχεδὸν καὶ μακροῦ τινι βαρύτερα ἢ ἐπίθεισι· εἰ δὲ καὶ ταῖς μετὰ τὴν χάριν Θεέκῃ τε καὶ Βαρβάρα παραλήψεις, τῆς ἀληθείας οὐχ ἄμαρτήσεται· πλὴν γὰρ τοῦ τελευταίου πάθους ἐνθήσει τὰλλα οὐκ ἀποδέοντα· βασάνους γὰρ ὅτι βαρείας καὶ αὐτὴ εἰ καὶ μὴ διὰ Χριστὸν ἀλλὰ διὰ τὰς Χριστοῦ ἐντολάς προσεπάλασε καὶ οὐχ ὑπ' ἄλλοτριον ταυτὶ πέποιθε· φέρει γὰρ ἴσως τοῦτο παράκλησιν· ἐὼ γὰρ, ὡς τοῦ θανεῖν εἰσάπας τὸ διηκεῖν κακῶς πάσχειν βαρύτερον. Καὶ ὁ διὰ βασάνων προσδοκώμενος θάνατος τοῦ διὰ ξίφους πολλῷ φοβερώτερος, εὐφροσύνην ἐπάγοντος τὴν τῆς βίας ἀπαλλαγῆν· ἀλλ' ἢ μὲν οὕτω τῶν θεῶν ἐντολῶν περιείχετο καὶ τοιαῦθ' ὑπὲρ αὐτῶν ἔπαχε· Θεὸς δὲ τίσιν ἀμειβεται καὶ πῶς τὴν ἀρετὴν αὐτῆς φανεροῖ καὶ διάδηλον τίθησιν; οἷς ἂν ὕμων εἴη βουλομένοις, ἀκούσατε καὶ τὰ εἰκότα δοξάζατε τὸν τοῦς αὐτὸν δοξάζοντα πολλῷ τῷ περιόντι ἀντιδοξάζοντα. Χάριν ἱαμάτων παρέχεται, διαφόρων νοσημάτων ἀκεστήριον, δαιμονίων ἐπιβουλῶν ἀλεξήτριον καὶ παντὸς καθάπας ἐνοχλοῦντος λήτριον. Ἄγε δὴ λοιπὸν τοῖς τῆς μακαρίας θαύμασιν ὁ λόγος θιασεύτω καὶ ὡς τὸ εἰκὸς ἐνωραῖζέσθω τοῖς τεραστίους φιλοχωρῶν· δοῦναι δ' ἰσὴν αὐτῆς ἐκεῖνης πάντως, ἧς ὁ λόγος ἐμβατεύσει τοῖς θαυμασίοις παρῶρηται.

6. Δεδέσθαι μὲν γάρω τὴν μακαρίαν ὁ λόγος φθάσας δεδήλωκε, λελοῦθα δὲ Θεῷ καὶ μόνω προσανέχειν αὐτῷ μεμαρτύρηκεν· ὅθεν καὶ θεῖος προσεδερόνουσα σηκοῖς ἦν, ἄλλοτε παρ' ἄλλον φοιτοῦσα· καὶ δὴ ποτε παρὰ τὸν ἐν Βλαχέρναις νεῶν (1) γέγονε καὶ τὰ εἰωθότα ποιοῦσα ἐτύγχανε· τῇ γὰρ θεομήτορι ἐνετύγχανε καὶ ὑπὲρ τοῦ χριστωνόνμου ἐξελιπάρει λαοῦ· τὰ γὰρ ἐαυτῆς εὐ τε καὶ ὡς ἔδει διαθεμένη τῶν ἄλλων χάριν ἐφρόντιζεν. Ὡς δὲ καὶ, τῆς συνηθους προβάσης λιτανείας, τὴν μὲν εἰκόνα τῆς θεομήτορος οἷς ἦν τεταγμένον ἐπομωσάμενοι, ἐφ' ᾧ γε περιοδεῦσαι, ὡς ἀγιασθῆναι μὲν τὸν τόπον, κατανοῆσαι δὲ τὸ παρατηγχάνον πλῆθος, ἐξήεσαν, συνήν δὲ καὶ ἡ μακαρία Θεωμαῖς καὶ τῶν πολλῶν μία νερόμιστο, ἀναδείξει ταύτην βουλόμενος ὁ Θεὸς δαιμονωτὰ τινα καὶ κακῶς πάσχοντα ἰθὺ ταύτης παρῶρησε μέγα τε βοῶντα καὶ μετὰ συνέσεως « Ἴνα τί δὲ κρούταις σεαυτῆν, δούλη τοῦ Θεοῦ; » λέγοντα « μέχει τίνος παρακαθέξεις καὶ οὐ δημοσιεύσεις τὸ χάρισμα; » Ταῦτ' εἰρήκει τῶν ποδῶν τῆς ἁγίας προκαλινοδύμενος καὶ ἐπισυνείρων ὡς· « ἄρξει δὴ ἀπ' ἐμοῦ τοῦ δειλαίου θαυματουργεῖν καὶ με τοῦ τυραννοῦντος ἐλευθέρωσον δαίμονος· ὄρα, ὅπως κατατρέχει ὁπόσοις τε περιβάλλει δεινοῖς· οὐδεὶς λόγῳ ἅπτει καὶ ὑπὸ μέδιμον τίθησιν, ὡς ποῦ φῆσιν ὁ σωτὴρ· Λαμφάτω τὸ ἐν σοὶ

LAUDATIO
 Theclae et
 Barbarae
 assimila-
 tur.

E
 1 Reg.
 2, 30.

In Bla-
 chernis

F
 Matth.
 5, 15, 16.

5. — 1 τηράλλως B. — 2 παραβάλοι B.
 (1) Supra, p. 237, annot. 2.



LAUDAΤΙΟ φῶς ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως σου τὰ κατὰ ἰδόντες ἔργα τὸν ἐν οὐρανοῖς ἡμῶν πατέρα δοξάσωσιν, ὡς ἐκεῖνος αὐτὸς ὑποτίθεται, ὃν θεραπεύειν προήρησαι, οὐ τὰς ἐντολὰς πληροῦν διὰ πλείστον πάνν πεποιήσαι. » Κάμπτει τούτοις τὴν μακαρίαν καὶ πολλὰ τέως συγκροπεῖται αὐτὴν βουλομένην πεῖθει τὴν ἴασην παρασχέειν καὶ ἀμωσγέντως φανερώσαι τὴν ἀρετὴν· καὶ ἄλλως γὰρ εἰς τοῦν ἔβαλεν, ὡς οὐκ ἂν ρουνεχῶς ἐλιπάροι καὶ συνετῶς οὕτως ἐφθέγγετο, εἰ μὴ Θεὸς ἦν ὁ κινῶν κἀκείνην ἐξ ἀπάντων τε καὶ πασῶν ζητῆσαι κατήπειγεν· ἀμέλει τοι καὶ χειρὰς εἰς οὐρανὸν ἄρῃσα καὶ τὰ εἰκότα Θεῷ ἐπευχαιριστήσασα ἐλάω χρεῖς τῆς Θεομήτορος, ὡς ἂν ἐκείθεν νομισθεῖν τὴν χάριν κατάγουσα καὶ μηδὲν τι τοιοῦτον αὐτὴ δυναμένη τοῖς πολλοῖς δείξειε· καὶ παρενθὺς (ὡ τοῦ θαύματος) σῶσας ἔχων ὁ δαιμονῶν τὰς φρένας ἐδείκνυτο, Θεὸν μεγαλῶν, τὴν Θεοτόκον δοξάζων καὶ τὴν τούτων συνοδοξάζων θεράπειαν.

7. Ἔτερον εὐθὺς μετὰ τοῦτο, μηδὲν τούτου τῷ τρασιῷ λειπόμενον, τὴ μακαρίᾳ τετρατοῦρηται. Ἐκτομίας τις παρὰ τὸν τιμι τῆς πόλεως σεμνείων φέκει, ἢ μᾶλλον ἐλευσινὸν κατέκειτο θέαμα, Ἀγγουρίον καλεῖται τὸ φροντιστήριον· Ἀγγουρίον γὰρ κλησὶν οὕτω γε τυχὸν ὁ δευμάμενος εἰληχε (1)· Κωνσταντῖνος <τῷ> ἔκτομιά τὸ ὄνομα. Ἐκειτο γοῦν χρόνοις ἐπὶ συγκροίς παρειμένους καὶ παραλελυμένους τὴν ὁλομέλειαν καὶ τι δὲ τῶν ἀνηκέστον ἐπισυμβᾶν πρὸς τὴν ἐπὶ θανάτῳ κατήπειγε· κινάγχη καὶ γὰρ ἐνέσκηψε τούτῳ τῶν χαλεπῶν· ἦν οὖν τὴν ζῶην ἀπειπόμενος καὶ τὸν φοβερὸν ἀνθρώποις ὀσημέριαι τε καὶ νόκτες ἀπεκδεχόμενος θάνατον· οὔτε γὰρ ἰατρῶν ἰσχυε τέχνη οὔτε μὴν ἢ φύσις ἀντέχειν πλέον ἡδύνατο· ἀλλ' ἐπὶ μικρὸν ἐπνωσε καὶ ὄναρ ὄρα, εἰ γε ὄναρ ἐκεῖνο φάται χροῶν, τοιαῦτ' ἄττα διὰ λευχείμονος φάσκον ἀνδρός· « Ἰνα τί ζητεῖς φάρμακα καὶ ἰατρῶν παιδᾶς μετακαλῆ; τὴν Θωμαῖδα ὅτι ποτὲ ἐστὶ διατριβουσα, πάντα τ' ἄλλα περιδῶν ζήτησον· καὶ τινα τῶν οἰκειῶν ἐξαποστεῖλας ὕδωρ, φ' ἢ χεῖρας ἢ πόδας ἀποτίρασθαι ταυτηνί γένοιτο, κατὰ παντὸς λαβῶν ὄναρ τοῦ σώματος ἐπίχρον τε μέλει παρειμένω **C** παντὶ καὶ ὅ μάλιστα νῦν τὴν πολλὴν βίαν ἐφίστασαι· καὶ θάττον ἴσθι τοῦ συνέχοντος ἀπαλλαγῆσαι πάθους ἢ τῷ ἐκείθεν ἐντισθείς φθάσεις ἂν ἴδαται. » Ταῦθ' ἑώρακε, ταῦτ' ἀνέκοι· καὶ τὰ τῆς ἐποθήκης μηδὲν μελλήσας ἢ πεπλήρωκε καὶ παραντὰ τῆς ἰάσεως κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τετέλληκε. Πέτρον μὲν οὖν τοῦ τῶν ἀποστόλων κορυφαῖον καὶ ἢ σκιὰ νόσουσιν ἦν θεραπεύουσα, ἐκείνου αὐτοῦ πλησιάζοντος καὶ τάχα τὴν ἐνοῦσαν χάριν ἐξαποστελλόντος. Ταύτης δὲ νῦν καὶ πόρωθεν ἢ χάρις ἐνήργηκε καὶ πόρω διατριβουσῆς μόνον ἀκρωτηρίων ἀπόμορρημα θαῦμα μέγιστον ἐκτετέλεκε.

8. Προσκείσθω τούτῳ καὶ ἕτερον τῷ πρὸ αὐτοῦ παραλήσιον· ὑπερδεδόξασται μὲν ἢ πάναγρος δέσποινα Θεοτόκος καὶ κατὰ πάσαν ἡμέραν τιμᾶται καὶ μεγαλύνεται καὶ πάσαις ἐκασταχοῦ γενεαῖς ὡς ἐφῆσε μακαρίζεται, τιμᾶται δὲ καὶ παρὰ τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ διαφερόντως

καὶ εἰσαεῖ, ἐν δὲ γε τῇ τῆς ἑβδομάδος τρίτῃ ἀριδιλότερον, ὅση καὶ παρὰ τὸν θεῖον ταύτης σηκὸν συρρέειν τὸ πληθὺς εἰώθισαι καὶ προπέπειν τε καὶ παραπέπειν τὴν θείαν ταύτης εἰκόνα καὶ ἱκετεύειν ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ κοινοῦ πληρώματος ἕκαστος. Μιᾶς γοῦν καὶ ἢ σεμνῆ Θεωαῖς τῶν προπεπιουσῶν τε καὶ παραπεπιουσῶν ἐκείνων τυγχάνουσα ἦν· ἦν δὲ καὶ πλῆθος δεινῶς πασχόντων καὶ διαφόροις νόσοις τὸ σῶμα λελοβημένων, τάχα μὲν λιπαροῦντων καὶ αὐτῶν τὴν τοῦ γένους ἡμῶν σωτηρίαν, τάχα δὲ δεομένων τῶν ἐν εὐπορίᾳ τε καὶ ὑγιείᾳ ἐπαρκεῖσαι σφίσι τὰ πρὸς θεράπειαν τοῦ κάρνοντος σώματος. Καὶ τις οὖν γυνὴ ὑπὸ δαίμονος ἐνοχλουμένη στανναμείμκτο· ἢ καὶ τῶν ἄλλων χωρισθεῖσα καὶ δομαλία παρὰ τὴν ἁγίαν γενομένη τὴν ἴασιν ἐζητεῖ· « Ἐως πότε (κατὰ τὸν προρορηθέντα καὶ αὐτὴ φάσκουσα) χαλεπῶς ἐάσεις ὑπὸ τοῦ ἐξθροῦ βασανίζεσθαι καὶ τοσοῦτοις με προσλαλαίειν δεινοῖς; ἐπιτίμησον τῷ ἀλάστορι, φηγάδεσον τὸν ἐξθρόν καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πλάσμα τῆς τραναιδὸς ἀπάλαξον. » Ἢ δ' εὐθὺς παρὰ τὸν νεὼν εἰσιούσα ἔλαιον τε λαβοῦσα καὶ χροῖσασα ὄναρ τε καθίστησι καὶ ὡς οὐδὲν ὄλωσ πεπονηθῶν δεινὸν δείκνυσι, μικροῦ διαπιστομένου ἢ συγκροίς, ὅτι γε αὐτὴ ἐστὶν ἐκείνη ἢ τῷ τέως τὰ ἀφόρητα πάσχουσα. Ἄλλ' ἄγε πρὸς ἄλλο μεταβῶμεν, δι' οὗ διπλῆν ἢ κάμνουσα τὴν ἴασιν εὐρετο.

9. Γέναιον μὴ ὅτι γε γυναικεῖαν ἀποσεισάμενον ἀλλ' ἀνθρωπίνην καθάπαξ αἰδῶ κατὰ τῶν ἀρετῶν ὡς εἰπεῖν ἐξομοῖται καὶ ἀκολοσίᾳ φέρουσα ἑαυτὴν ἐκδεδώκει. Καὶ ἦν ἡμέρας τε καὶ νυκτός, φεῦ τῆς κατ' ἡμῶν τοῦ Σατὰν ἐπιθέσεως, φεῦ τοῦ εὐπεριτραπέτου τῆς ἡμῶν φύσεως, ἀσελγῶς διαζῶσα καὶ τὴν σάρκα μολόνουσα· ἀλλ' ἐπήγεικε ταύτῃ πρὸς παιδείαν νόσον ὁ κηδόμενος ἡμῶν Κόριος καὶ πανταχόθεν τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν πραγματευόμενος· αἰμόρροια τῶν ἀκρωτῶν ἢ νόσος ἐτέγχυεν· ὁ χρόνος ἐφ' ὅσον αὐτὴν παρετάθη συγκροῖς· ἦν ὡς ἐόρακεν ἢ ἁγία, τὸ ψυχικὸν οὐχ ἦτον πάθος ἢ καὶ τὸ σωματικὸν συνεώρακεν, εἰ καὶ ἄμφο κενκρυμένα καὶ οὐκ ἐπίδηλα· καὶ δι' ἣν διὰ τοῦ σωματικοῦ τὸ κατὰ ψυχὴν θεραπεῦσαι δεῖν ἔκρινε· καὶ φησί πρὸς αὐτὴν· « Εἰ τοῦ συνέχοντος, ἀδελφῆ, πάθους ἀπαλλαγῆναι βουλομένη σοι εἶη, τοῦ τῆς ἀσωτίας πάθους ἀπόστηθι· οἶσθα γὰρ, ὅπως ἀκρωτῶς ἔχουσα οὐδὲ παρὰ ταῖς μεγίσταις ἀνέχῃ τῶν ἐορτῶν σωφρονεῖν. » Καὶ ἢ· « Ἄλλ' ἴασαί με καὶ ἀποστηθήσομαι. » Καὶ αὐτὴ τῷ συνήθει χρησαμένη φαρμάκῳ, τῷ τῆς Θεοτόκου κέχρικεν ἐλάω καὶ διπλῆν συνάμα τῷ γυναικὶ τὴν ὕγιαν παρέσχετο· τοῦ τε γὰρ ἀσελγαινῆν ἀπέσχετο, καθάπερ καὶ ἐπιγγεῖλατο, καὶ γε τῆς αἰμόρροιας τελείαν ἐξ ἐκείνου τὴν ἀπαλλαγὴν εὐρετο.

10. Τὸ δ' αὐτὸ μικροῦ καὶ περὶ ἑτέρον ἐταιρίδα μετὰ τοῦτ' εὐθὺς ἐνεργεῖ, τῇ προρορηθείση τὰ παραλήσια κάμνουσαν· ἐξῆ γὰρ ἀσώτως οὐδὲν οὐδαμῶς ἐκείνης τῷ ψυχικῷ πάθει, κὰν τῷ περὶ σῶμα διήλλακτο, διαφέρονσα· κακίρω γὰρ, ὡς οἱ τῶν ἰατρῶν παῖδες τὸ πάθος κα-

energu-
mentum
sanat ;

paralytico
absens
medetur ;

C

Act. 5, 15.

Luc. 1, 48.

in templo
Deiparac

mulierem
a daemonte
liberat.

Mulier
corpore
et mente
sanata.

F

Hem alia.

7.—¹ om. B.—² δ B.—³ μελλήσας B.

8.—¹ διαπιστευομένου B.

(1) Supra, p. 238, annot. 1.



A λείν οίδασι, ὁ μαστὸς αὐτῆς οἰδῶν ἦν καὶ ὅτι γε δομιεῖαις δόδναις βαλλόμενος. Αὐτῇ γοῦν τῇ μακαρίᾳ πάντων ἀπογοῦσα τῶν ἄλλων ἐλευθέρως πρόσκειται, τί μὲν οὐ λέγονσα, τί δὲ οὐ πάσχουσα τῶν ὅσα θεῖαν ἠδυσχεῖν οἶδε ψυχῇν καὶ ἐφέλκεσθαι πρὸς συμπάθειαν. Ταῦτα δὲ ἀκούσασα τῇ προτέρᾳ καὶ λαν ἀμέτως ὑποσχόμενη τὰ παραλήσια, ἐπίσης τῆς θεραπείας τετύχηκε· καὶ ἦν τοῦ λοιποῦ ἐνὶ συνενναζομένη καὶ τούτῳ μετ' εὐλογίας συζῶσα κατὰ τὴν ἀγαθὴν τῆς θείας Θωμαιδὸς παραφρασίαν.

Virtuti studere non cessat,

11. Ἄλλ' ὁ καιρὸς ἰδοῦ τῇ μακαρίᾳ τῆς ἀναλίσσεως ἦν καὶ ἡ προθεσμία τῆς πρὸς Θεὸν ἐκδημίας ἐφειστικῆι. Ὅ δὴ καὶ προέγνωσται ταύτῃ· ἡ δὴ ἄλλοι, ὅθεν καὶ ἡ περὶ τῶν ἄλλων κεχάριστο πρόγνωσις καὶ ἡ τῶν τισιν ἀποροῦντων κατάληξις. Προλέγει γοῦν τὴν ταύτης μεταστασίαν καὶ παρεγγυάται καταθεῖναι ὀρηκίτην τοῦ θεῖου νεῶ ἀνημελήτως καὶ ἐν τῷ προνάφ. Ἄλλ' ἡ μὲν οὕτω τε ἀρετῆς εἶχετο καὶ οὕτω διὰ παντὸς ἐαυτῆρ ἐταπεινὸν μέγρι γε αὐτῆς τελευτῆς· καὶ τῆς ἰδιαίτης αὐτῇ μάλιστα, ἢ οὕτω φαίην, ἐπεμέλετο ἀρετῆς, τὸν ἑλεῖν φημι καὶ τὴν πρὸς τοὺς δεομένους χορηγίαν ὡς ἐνὸν ἄφρονον· οὐδενὸς γὰρ ἐφείδετο, οὐκ ἀργύρου, οὐκ ἡλιθίου, οὐκ βρώματός, οὐκ πόματος, οὐδενὸς ὅλου τῶν πρὸς χρεῖαν τοῖς πένου· εἰ δυνατόν ἦν, καὶ ἐαυτῆρ ἂν ἀπεμπολήσασα τοῖς ἐνδείσει τὸ ληφθῆν ἐνεμίει. Ὅ δὲ σένουος Στέφανος (τοῦτο γὰρ ἦκουε) στεφάνουος ἴητος ταύτῃ διέπλεκεν· οὐ γὰρ ἀντίετι κολαφίζων, ἀνηλεῶς μαστίζων, πᾶν εἶδος ἐπάγων βασάνου, ὡς τοῦ ταῦτα ποιεῖν ἀποστήσειε καὶ φιλοχρηματεῖν ἀναγκάσειεν, οὐτως πρὸς σκότος ἔλκων ἀπὸ φωτός καὶ ἐξ ἀληθινῶν καὶ ἀδιαπτώτων πλοῦτον πρὸς πενίαν συνωθῶν ἐσχάτην. Τίς γὰρ τοῦ παρὰ Θεοῦ πλοῦτον κρείττεον, ὅς ἐστιν ἡ τῶν ἀνηράτων ἀγαθῶν ἐκείνων ἀπόλαυσις, ἅπερ ἐλεημοσύνη φιλεῖ προσεῖναι καὶ τῶν προσόντων μετάδοσις; ἀγαθὸν μὲν ἦν τῷ στεφάνῳ τούτῳ τῆς ὑβρεως (οὕτω γὰρ προσεῖπειν αὐτὸν ἐκ τῶν παύσεων αὐτοῦ πρόσφορον) οἰκονομῶν ἀρχίθην ζυνοῖναι τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ταῦτὰ τῇ ζυνοῦναι πρᾶττειν ἐλέσθαι· εἰ δ' ὄν, ζηλώσει ταύτην καὶ συνεργῶν ἄλλ' οὐ κωλυτῆρ δεικνύσθαι· ἡ, τό γε τελευταῖον καὶ ἴσως αἰτίας οὐδὲ τοῦτό γε ἄξιον, μὴ ἐμποδῶν αὐτῇ πρὸς τὸ καλὸν γίνεσθαι. Ὅ δὲ τὰ ἐσχάτα κατεδίκασεν, ὅβρεσι πλόων, βασάνοις περιβάλλον καὶ οὐδὲν δ μὴ ἐπάγων δεινῶν· ἀμέλει τοι καὶ μεθίστησι ταύτην Θεός, τοῦτο μὲν θέλων τῶν ἐνταῦθα τιμωριῶν πρόσσθαι, τοῦτο δὲ τῶν ἐκείσε ἀγαθῶν καταξίωσαι βουλόμενος· ἄλλ' ὅσοις τοῖς τεραστίοις καὶ τὸ ἱερῶν ἐνταῦθα σῶμα ταύτης τετίμηκεν ἐξ ὀλίγων ἄγε δηλώσομεν.

etiam reluctante marito.

12. Ἀνὴρ τις τῆς Νικομήδουος ὀρωμένος πονηρῶ συνισχημένος ἦν δαίμονι· ὃ δὴτα καὶ δεινῶς ἐλανόμενος περιήκει τὴν Κωνσταντίνου· ἀλλ' ἦδη καὶ παρὰ τὸ σεμνεῖον, ἵνα γε ἡ τοῦ μακαρίου θήκη λειψάνου κατέκειτο, γίνεται· ὄρωμαῖος οὐδὲν τῇ τῆς ἁγίας προσπίπτει σοφῶ, πᾶν δὴ καὶ λέγων καὶ πρᾶττειν, δ πρὸς ἔλεον ἱκανὸν ἐπισπάσασθαι· καὶ παρενθῆς (ὦ Θεοῦ θαυμασίον) εὐ ἔχων τοῦ καὶ φρονῶν διανίσταται. Ἄλλ' ὁ με μικροῦ παρῶραμεν ἂν, ἐφθασεν ἐπι-

Miracula post mortem.

σκήψασα ταῖς ἐν τῇ μονῇ, παρ' ἦν εἰσέθει θαμίζειν, ἐκτὸς τὸ σῶμα καταθεῖναι ὡς ἐφημεν τοῦ ναοῦ· εἰ δ' ἐνεργήσειε τι διὰ τοῦτου Θεός, τότε δὴ τότε καταξίωσαι τῆς ἐνδον αὐτὸ καταθέσεως· ὅπερ καὶ εἰς νοῦν αἱ μοναχαὶ βαλλόμεναι μεθ' ὅτι γε πολλῆς εὐθῆς τῆς τιμῆς ἐνδον τε καταθέσει τοῦ σηκοῦ καὶ τὴν ὀρειλομένην ἐξ ἐκείνου τοῖς τῶν ἁγίων λειψάνοις τιμῆρ κατὰ χρεὸς ἀπέμενον καὶ ἐπερ αὐτῶν ἐντυγχάνειν Θεῷ λιπαρῶς καθικέτεον· ἄγε καὶ πάλιν τοῖς τῆς ἁγίας θαύμασι προσβῶμεν.

LAUDATIO

Corpus in ecclesia collocatur.

Energumena.

Paralyticus.

A piscatore retia,

F

(1) Supra, p. 240, annot. 2.

*Ag'



LAUDATIO Ἄρ' οὐκ ἀληθῆς ἐκεῖνον μαθήτρια τοῦ εἰς τὰ δεξιὰ βαλεῖν προσεταχότος τὸ δίκτινον ἰχθύων τε πλησθέν ἀδιάρρηκτον συντηρήσαντος; παντὶ Ioh. 21, 6. που δήλον, κὰν πολλοστὴ τῷ χρόνῳ Πέτρου καὶ Ἰωάννου τυγχάνουσα ἦν.

**a monia-
libus liber** 16. Καὶ τοῦτο μὴ παραδραμεῖν ἄξιον. Ἀπό-
λεσάν ποτε μοναχαὶ κτήμα μοναχαῖς περισπού-
δαστον· βίβλος τὸδ' ἦν καὶ τῶν ὁσημέραι ἀνε-
λιττομένων αὐταῖς· μονή, καθ' ἦν καὶ συνήγο-
το, ἢ τοῦ ἁγίου καὶ θαυματουργοῦ Μωκίου (1)
ἐγγιστά που τυγχάνουσα καὶ οὕτω πως τὰ Μι-
κρὰ Ῥωμαίων λαγοῦσα κατονομάζεσθαι· ἐν
ἧπερ κατετέθη μὲν τὸ τῆς ἁγίας ταυτησί λεύ-
φανον, ἢ δέ γε μήτηρ τῆν τῶν ἐν αὐτῇ προστα-
σίαν ἐσχηκεὶ καὶ καθηγήτο πνευματικῶς. Ἡσ-
χάλλον οὐδ' αἱ μοναχαὶ καὶ ἡ προστατίς συνήσ-
χαλλον· ἐδυσφόρουσιν ἀνέποιστα, κατ' ἀλλήλων
εἶχον, ἀλλήλους ὑπόπτεον, ἕως ὅναρ φανεῖσα
τοιαῦθ' ἢ μακαρία πρὸς αὐτὰς εἶρηκεν· «Ἰστε,
ἀδελφαί, ὡς κὰν ἀπέθανον ζῶ, κὰν ἐξ ἀνθρώπων
ἐγενόμην τοῦ τῆς θεομήτορος τοῦδε ναοῦ οὐκ
ἀφίσταμαι, ἀλλὰ καὶ περιπολῶ τοῦτον καὶ ὑμῶν
ἐτοίμη τυγχάνω τὰς δεήσεις προσέσθαι, ὑπέρ
δτον ἂν μιν καὶ δέησθε. Τὸ δὲ πύξιον ἐπὶ τῇ
B ἐμῇ σοφῷ εἰ ζητήσετε ἀνευρήσετε. » Ὡς οὖν
**recuperan-
tur.** ὄρθρισαν αἱ μοναχαί, παρὰ τε τῇ σοφῷ γενόμε-
ναι καὶ τὴν βίβλον εὐροῦσαι ἀπέβαλον μὲν τὴν
ἀθυμίαν, εὐφροσύνης δ' ἐπλήσθησαν, οὐχ ὅτι
τὴν βίβλον εὐρήκασιν ἀλλ' ὅτι τοιαύτης πρὸς
θεὸν προστατίδος τευχήκασιν.

**Viscerum
dolor
depulsus.** 17. Ἄλλ' οὐδὲ τοῦτο παρήσω. Γυναικί τινι
τῶν αὐτοχθόνων νόσος ἐνέσκηψε χαλεπὴ· τὰ τε
γὰρ ἐντόσθια πάσχουσα ἦν καὶ ἀφορήτοις ὀδύ-
ναις περιεπεριετό, ὡς καὶ τὴν φωνὴν αὐτῆν
ἀνακοίπτεσθαι, τὸ δὲ χεῖρον εἶπειν καὶ τὴν
ἀναπνοὴν εἰργεσθαι· αὐτὴ γοῦν φαρμάκων παν-
τὸς ὑπεριδοῦσα καὶ τέχνης ἀπάσης ὑπερφο-
νήσασα τῇ ἱερᾷ προσέδραμε θήκη· καὶ τί πολ-
λὰ λέγειν; ὡς ἂν ὁδὸν τι πεπονηθῆ καὶ αὐτὴ
παραντίκα ἐώραται· ἢ καὶ περὶ τὴν εὐεργέτιν
οὐκ ἀχάριστος φαίνεται· στοὰν γὰρ ἐπὶ τῷ τάφῳ
τῆς ἁγίας ἐγείρει καὶ ἁγίων κατακοσμεῖ τὴν
στοὰν ἐκτεπλώμασι.

**Libri
amissi
recuperatio.** 18. Μικρὸν μὲν ἴσως δόξει τὸ ὀηθησόμενον,
περὶ γὰρ μικρὸν τετέλεσται τὸ θαυμασίον, ἀλλ'
ἔμοι δοκεῖν καὶ τοῦτο τῶν μεγίστων εἰ σκοπή-
σοι τις ἐπικρίνειεν. Ἀνὴρ τις καὶ γὰρ τὴν Κων-
σταντινῶν πατρίδα λαχὼν, τὸν τρόπον χρηστός,
τὸν βίον σεμνός, ἀρετῆς ἐργάτης ὡς ἀληθῶς,
βίβλον τῶν τινι συνήθων αἰτήσαντι δέδωκε· προσ-
ερχῆς ἢ βίβλος βίβλος ἐτύχχανε (2)· φαρμῶδς
γὰρ καὶ ἐὸ γὰς ἦν περιέχουσα, οὗς ταῖς τῆς ἡμέ-
ρας ὥραις τοὺς ἐντυγχάνειν Θεῷ βουλομένους
ἐπιμερῶζειν τεθέσπισται· ἀλλ' οἷα δὴ συμβαί-
νειν φιλεῖ, ὅτω δέδωκεν, ἀπὸ μνήμης αὐτῷ γέ-
νοιτο· ἠθόμεν γοῦν τὰ πολλά, τοῦτο μὲν τὸ
κάλιστον ἀπολωλεκὸς τῶν κτημάτων (καὶ
γὰρ περικαλλῆς τις ἦν καὶ ἐρίτιμος), τοῦτο δ' ἐν
χρήσει καθ' ἡμέραν τοῦτον γινόμενος. Ἄλλ' ἐπι-
φανεῖσα νύκτωρ ἢ μακαρία ὅτω τε τῶν ἐπι-
τηδείων ἔδωκε καὶ ὡς οὐκ ἀπόλεσε, διεδήλωσε
καὶ τῆς ἀθυμίας ἀπήλλαξεν.

19. Ἄλλ' εἰ κατὰ μέρος τὰ τῆς ἁγίας βουλή-
θειν διηγείσθαι τεράστια, εἰς μακρὸν τε τὸν
λόγον ἀποτενῶ, τάχα δὲ καὶ ἀναπεσοῦμαι δεινῷ
τε ὁμοῦ καὶ ἀδυναμίᾳ καταληγθεῖς. Ὁ γοῦν
θεαυματοργηκεὶ περὶ τὸν σύννεον, τοῖς εἰρη-
μένοις προσθεῖς τὸν λόγον ἐνθαδὶ καταπαύσω.
Ὅσοις μὲν δεινοῖς τὴν μακαρίαν ταύτην περι-
βαλὼν οὕτως ἐφθασεν, ὁ λόγος προλαβὼν διὰ
βραχέων ἐγκώσιζε· μήτε καὶ γὰρ τὸν σεμνὸν
αὐτῆς βίον αἰδοῦμενος μήτε μὴν τὸ ἔργον οὕτω
γε θεάρεστον ὄν καὶ σωτήριον μήτε τὴν διὰ
τῶν θαυμάτων θεθεῖν ἀνάδειξιν, χαλεπῶς τε
ἤκαστε καὶ ἀνηλεῶς τὰς σάρκας κατέζωνε· τῶ-
τοι καὶ δίκας εἰσπράττεται τῆς κακίας καὶ τοῦ
τολμήματος. Ἄγριον τοῖνυν δαίμονα κατὰχε-
τος γεγονὸς τί μὲν οὐκ ἔπασχε τῶν δεινῶν, τί
δὲ τῶν ἀποφίμων οὐκ ἔφασκεν; ἕως τῷ τῆς
ἁγίας ἐπιστάς τάφῳ ἐν συναισθήσει δὴ πως τοῦ
πάθους γενόμενος δάκρυον ἠντιβόλοι θερμοῖς
καὶ τοῦ ἀλάστορος ῥύσασθαι καθικέτερος δαί-
μονος «ὄρας (λέγων) οἷα πάσχω, δούλη Θεοῦ,
καὶ ὡς πελάγει κακῶν ἐναπερῆσθαι ὁ μέλεος·
ἀλλὰ ῥῆσαι με, ῥῆσαι λιπαρῶ τὸν δεινόν, ἢ
πολλὰ τῷ τέως πεπονηθῆ πρὸς ἐμοῦ τὰ δεινά.»
Ἄλλ' ἢ περιόουσα ἐτι τῷ βίῳ εὖ τὰς ἐντολάς συν-
τηρήσασα, πειθαρχοῦσα πάντως Θεῷ, πῶς οὐ
μεταστᾶσα καὶ συνοῦσα Θεῷ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ
περιείχεται; Μὴ γοῦν ὅτι γε κακὸν ἀντὶ κακῶν,
καὶ ταῦτ' ἀντιπλήρωσεν, ἀνταποδεδόκεν, ἀλλ'
ἐν τῷ καλῷ καθ' ἑτέραν αὐ ἐντολῶν τὸ κακὸν
ἐκνεκρίκαμε· τὸν γὰρ διὰ κακίαν εἰσφορήσαντα
τουτῷ δαίμονα τῇ δοθείσῃ χάριτι ἡρώτι κρα-
ταιῶς ἄγαν ἀπύλασε καὶ ὑγια τὰς φρένας κατέ-
στησε χάριτάς τε ἀνομολογοῦντα Θεῷ καὶ ἐπὶ
τοῖς ποτέροις ἐκείνοις μεταμελόμενον πλημ-
μελήμασιν.

20. Ἄλλ' ὃ καὶ γνησίον καὶ ἀλλοτριὸν πάθη Invocatio.
τῇ πρὸς Θεοῦ δοθείσῃ χάριτι θεραπεύουσα καὶ
πάνιν εἰσαεὶ τὴν ἐκεῖθ' εἰς σοὶ δοθείσαν δύναμιν
ἐμφανίζουσα, πάροσο καὶ ἡμῖν ἐφ' ἅπασιν ἀρω-
γός, πᾶσαν νόσον ἰῶ, πάσης συμφορᾶς ῥύον,
τὰ δυσχερῆ τῷ βίῳ ἴσῳ τίθει, κλυδωνίων κοσ-
μικῶν ὑπερτίθει· ὄρας γὰρ, ὅσοις περιεσποισί-
μεθα τοῖς δεινοῖς· ἐν δ' αὖ γε βίῳ τῷ μέλλοντι
πρόσθηθι τῶν βεβιωμένων δίκας εἰσπραττομέ-
νων καὶ τῆς καταδίκης ταῖς λιταῖς ἐλευθέρωσον·
τὴν δ' εὐσεβῆ τε καὶ φιλόχριστον ἄνασσαν τὴν
ἐκ φιλοθείας τόνδε τὸν νεὼν καὶ πλείστον ἀλ-
λους οὗς μὲν εἰρηπαιθνήτας ἀνακαίνισσαν οὗς
δ' ἐκ βάθρων ἐγειρασσαν σὺν γὰρ τε ἄλλα διεκτε-
λέσασαν ἔργα θεάρεστα ἐνθαδὶ μὲν ἀνιαροῦ παν-
τὸς ἐξάντη τίθει καὶ τὰ εἰκόστα περιέπε, σὺσκη-
νον δ' ἐκεῖ τοῖς τῶν ἁγίων χοροῖς ταῖς λιπαραῖς
πρὸς Θεὸν ἱκεσίαις σου ποιήσον· καὶ καθάπαιξ
εἰπεῖν ἅπαντας ἡμᾶς εἰς λῆξιν ἀγαθῆν τέλος
ἐπισυνάγαγε, χάριτι καὶ φιλανθρωπῶν τῷ κν-
ρίῳ καὶ Θεῷ καὶ σωτήρῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ, ᾧ πρόειπε πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνη-
σις νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων, ἀμήν.

Thomaïds in con- iugem misericordia.

Rom. 12, 17.

Rom. 12, 21.

Invocatio. F

(1) Supra, p. 240, annot. 3.—(2) Supra, p. 241, annot. 2. Cf. W. NISSEN, Die Diataxis des Michael Attaleiates von 1077 (Jena, 1894), p. 80; N. A. BEES, in Byzantinisch-neugriechische Jahrbücher, t. I (1920), p. 384.

